

PL

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

2021

Kontrola UE w skrócie

Wprowadzenie do sprawozdań rocznych
Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2021 r.

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Formularz kontaktowy: eca.europa.eu/pl/Pages/ContactForm.aspx

Strona internetowa: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa
(<http://europa.eu>).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022

Print	ISBN 978-92-847-8504-9	doi:10.2865/801737	QJ-07-22-618-PL-C
PDF	ISBN 978-92-847-8481-3	doi:10.2865/522149	QJ-07-22-618-PL-N
HTML	ISBN 978-92-847-8524-7	doi:10.2865/781877	QJ-07-22-618-PL-Q

Printed in Luxembourg

PL

2021

Kontrola UE w skrócie

Wprowadzenie do sprawozdań rocznych
Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2021 r.

Spis treści

Słowo wstępne Prezesa Trybunału	4
Ocena ogólna	6
Najważniejsze ustalenia	6
Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał	8
Jak przedstawiają się finanse UE za 2021 r. w liczbach?	8
Skąd pochodzą środki finansowe?	8
Na co wydawane są środki finansowe?	9
Co objęła kontrola Trybunału?	10
Ustalenia Trybunału	11
Poświadczenie wiarygodności	11
Sprawozdanie finansowe UE daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji	12
Trybunał wydał opinię bez zastrzeżeń w odniesieniu do dochodów	12
Trybunał wydał opinię negatywną w odniesieniu do wydatków z budżetu UE	12
Trybunał wydał opinię bez zastrzeżeń w odniesieniu do pierwszej płatności dokonanej w ramach RRF	16
Szczegółowa analiza wyników kontroli	19
Zarządzanie budżetem i finansami	19
Dochody	27
Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	30
Spójność, odporność i wartości	33
Zasoby naturalne i środowisko	38
Migracja i zarządzanie granicami	43
Bezpieczeństwo i obrona	43
Sąsiedztwo i świat	46
Europejska administracja publiczna	50
Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	53
Europejskie Fundusze Rozwoju	56
Informacje ogólne	60
Europejski Trybunał Obrachunkowy i jego działalność	60

Słowo wstępne Prezesa Trybunału

Sprawozdanie roczne Trybunału za rok budżetowy 2021 jest pierwszym w nowym okresie programowania 2021–2027. W 2021 r. Unia Europejska i jej państwa członkowskie nadal zmagają się z pandemią COVID-19. W tych okolicznościach Trybunał jako zewnętrzny kontroler UE podjął wszelkie możliwe kroki, by w dalszym ciągu skutecznie sprawować funkcje kontroli publicznej w UE pomimo utrzymujących się trudności operacyjnych wynikających z kryzysu wywołanego pandemią COVID-19.

Podobnie jak w latach poprzednich, Trybunał stwierdził, że w sprawozdaniu finansowym UE przedstawiono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej UE. W odniesieniu do wiarygodności sprawozdania finansowego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2021 Trybunał wydaje opinię bez zastrzeżeń. Dochody za 2021 r. były legalne i prawidłowe i nie wystąpił w nich istotny poziom błędu.

Niezależnie od tradycyjnych zasobów budżetowych uzgodnionych jako część wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 UE podjęła decyzję o uruchomieniu inicjatywy Next Generation EU (NGEU), czyli puli dodatkowych środków finansowych na rzecz odbudowy gospodarki z wykorzystaniem dłużnych papierów wartościowych. Około 90% środków w ramach NGEU stanowi budżet Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

Trybunał wydał dwie odrębne opinie na temat legalności i prawidłowości wydatków za 2021 r.: jedną dotyczącą tradycyjnego budżetu UE i drugą dotyczącą RRF.

Trybunał szacuje, że w 2021 r. poziom błędu w wydatkach z budżetu UE wyniósł 3,0% (w 2020 r. – 2,7%).

W 2021 r. wydatki z RRF objęły pojedynczą płatność na rzecz jednego państwa członkowskiego (Hiszpanii). Trybunał uważa, że jeden z 52 kamieni milowych ujętych we wniosku o płatność przedłożonym przez Hiszpanię nie został osiągnięty, ale spowodowany tym błąd nie jest istotny. Trybunał dokonał oceny, opierając się w tym celu na kontroli spełnienia warunku płatności, czyli na weryfikacji, czy kamienie milowe i wartości docelowe zostały osiągnięte w stopniu zadowalającym. W zakres oceny Trybunału dotyczącej prawidłowości wydatków nie wchodzi badanie zgodności z przepisami krajowymi i unijnymi.

Jeśli chodzi o istotne obszary wydatków z budżetu UE, dla których Trybunał przedstawia oceny szczegółowe, istotny poziom błędu odnotowano w działach „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” i „Spójność, odporność i wartości”. Jeśli chodzi natomiast o dział „Zasoby naturalne i środowisko”, Trybunał ustalił na podstawie wyników badania transakcji i innych dowodów uzyskanych za pośrednictwem systemu kontroli, że poziom błędu jest zbliżony do progu istotności. Wyniki prac Trybunału wskazują również na to, że poziom błędu nie był istotny w przypadku płatności bezpośrednich, które stanowią 68% płatności w tym dziale WRF, był natomiast istotny ogólnie w obszarach wydatków uznanych przez Trybunał za obszary wyższego ryzyka (rozwój obszarów

wiejskich, środki rynkowe, rybołówstwo, środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu). W dziale „Europejska administracja publiczna” poziom błędów znajdował się poniżej progu istotności.

Przez ostatnie kilka lat Trybunał kontrolował dochody i wydatki UE, dokonując rozróżnienia między tymi obszarami budżetu, w których w opinii Trybunału ryzyko dla legalności i prawidłowości jest wysokie, a tymi, w których zdaniem Trybunału takie ryzyko jest niewielkie. Ze względu na strukturę budżetu UE i zmiany w niej zachodzące z upływem czasu udział wydatków obarczonych wysokim ryzykiem w populacji objętej kontrolą jeszcze bardziej się zwiększył w stosunku do wcześniejszych lat i w przypadku kontroli za 2021 r. wyniósł około 63% tej populacji (w 2020 r. – 59%). Trybunał szacuje, że poziom błędów w tej kategorii wydatków wynosi 4,7% (w 2020 r. – 4,0%). W związku z powyższym Trybunał wydał opinię negatywną w odniesieniu do wydatków.

Szacowany poziom błędów w wydatkach obarczonych niskim ryzykiem, stanowiących pozostałe około 37% populacji kontrolnej Trybunału (w 2020 r. – 41%), kształtował się poniżej progu istotności ustalonego przez Trybunał na 2%.

Kwota zobowiązań warunkowych wiążących się z ryzykiem dla budżetu UE zwiększyła się w 2021 r. o 146,0 mld euro (111%): ze 131,9 mld euro do 277,9 mld euro. Główną przyczyną tego wzrostu była emisja obligacji w kwocie 91,0 mld euro w 2021 r. w celu sfinansowania NGEU oraz zwiększenie o 50,2 mld euro kwoty pożyczek udzielonych państwom członkowskim w ramach europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE). Do wzrostu kwoty zobowiązań warunkowych przyczyniła się również agresja Rosji na Ukrainę, ze względu na gwarancje, którymi UE objęła pożyczki udzielone państwom trzecim.

W obecnych okolicznościach zarządzanie finansami UE w sposób należyty i skuteczny ma jeszcze większe znaczenie. Pociąga to za sobą zwiększenie odpowiedzialności spoczywającej na Komisji i państwach członkowskich, ale również na Europejskim Trybunale Obrachunkowym.

Klaus-Heiner LEHNE

Prezes Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Ocena ogólna

Najważniejsze ustalenia

Podsumowanie poświadczenia wiarygodności za 2021 r.

W odniesieniu do wiarygodności sprawozdania finansowego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2021 Trybunał wydał opinię bez zastrzeżeń.

Trybunał wydał również opinię bez zastrzeżeń w odniesieniu do legalności i prawidłowości dochodów za 2021 r.

Trybunał wydał dwie odrębne opinie na temat legalności i prawidłowości wydatków za 2021 r.:

- opinię negatywną na temat legalności i prawidłowości wydatków z budżetu UE;
- opinię bez zastrzeżeń na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

- o Trybunał stwierdził, że w sprawozdaniu finansowym UE przedstawiono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej UE.
- o Dochody za 2021 r. były legalne i prawidłowe i nie wystąpił w nich istotny poziom błędu. Więcej informacji o podstawach wydania opinii dotyczącej dochodów zamieszczono w wydanym przez Trybunał [poświadczeniu wiarygodności](#).
- o Centralnym elementem NGEU jest **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)**. Jest to instrument o charakterze tymczasowym, realizowany w inny sposób niż **wydatki z budżetu UE** objęte działami wieloletnich ram finansowych (WRF). W odróżnieniu od wydatków z budżetu UE, które dokonywane są na zasadzie zwrotu kosztów lub po spełnieniu pewnych warunków, w przypadku RRF państwa członkowskie otrzymują bowiem płatności po osiągnięciu wcześniej uzgodnionych kamieni milowych lub wartości docelowych. W związku z tym Trybunał wydał za 2021 r. dwie odrębne opinie: dotyczącą wydatków z budżetu UE i wydatków z RRF.
- o Ogólnie rzecz biorąc, obliczony przez Trybunał **szacowany poziom błędu w wydatkach z budżetu UE** był istotny i wyniósł **3,0%** (w 2020 r. – 2,7%).
- o W swojej analizie ryzyka Trybunał wskazuje jako obciążone **wysokim ryzykiem** błędu te wydatki UE, w przypadku których beneficjenci muszą często przestrzegać skomplikowanych przepisów przy składaniu wniosków o zwrot poniesionych kosztów. Odsetek wydatków obciążonych wysokim ryzykiem błędu w populacji objętej kontrolą Trybunału jeszcze bardziej zwiększył się i osiągnął istotny poziom 63,2% (w 2020 r. – 59%). Trybunał oszacował, że w 2021 r. poziom błędu w tej części populacji objętej kontrolą wyniósł **4,7%** (w 2020 r. – 4,0%). Podobnie jak w dwóch poprzednich latach, ten poziom błędu przekracza próg istotności, a błąd ma charakter rozległy, w związku z czym Trybunał wydaje **negatywną opinię na temat wydatków z budżetu UE**.
- o W 2021 r. **wydatki z RRF** objęły pojedynczą płatność na rzecz jednego państwa członkowskiego (Hiszpanii). Trybunał uważa, że jeden z 52 kamieni milowych ujętych we wniosku o płatność przedłożonym przez Hiszpanię nie został osiągnięty w stopniu zadowalającym, ale spowodowany tym błąd **nie jest istotny**. Więcej informacji o podstawach wydania opinii dotyczącej wydatków z RRF zamieszczono w wydanym przez Trybunał [poświadczeniu wiarygodności](#).

- Trybunał zgłosił do Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (**OLAF**) 15 przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, które wykrył w 2021 r. (w 2020 r. było to sześć przypadków). W pięciu sprawach OLAF wszczął już dochodzenie. O jednym z tych przypadków Trybunał poinformował jednocześnie Prokuraturę Europejską (**EPPO**), która dodatkowo została powiadomiona o innym przypadku podejrzenia nadużycia wykrytym przez Trybunał w 2021 r.
- **Sprawozdanie roczne Komisji z zarządzania i wykonania dotyczące budżetu UE** zawiera podsumowanie kluczowych informacji na temat kontroli wewnętrznych i zarządzania finansami. Ograniczenia w kontrolach *ex post* przeprowadzanych przez Komisję i państwa członkowskie w działach WRF „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”, „Spójność, odporność i wartości oraz „Sąsiedztwo i świat” mają wpływ na **poziom ryzyka w momencie dokonywania płatności** podawany w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania, a tym samym na rzetelność **oceny ryzyka** przez Komisję.
- Jakość informacji na temat **korekt finansowych i odzyskanych środków**, które podano w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania, poprawiła się względem poprzedniego roku, ale sposób przedstawienia danych na temat korekt poprzednich płatności (5,6 mld euro) mógł prowadzić do niepoprawnych interpretacji, ponieważ działania zapobiegawcze uwzględnione w tej kwocie nie odnoszą się do wcześniejszych płatności ani zatwierdzonych wydatków. Ponadto działania zapobiegawcze podejmowane przez państwa członkowskie nie mogą być przypisywane bezpośrednio Komisji.
- W swoim sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania Komisja nie ujawniła szczegółów pisma, które przesłała władzom węgierskim w ramach tzw. **ogólnego systemu warunkowości**, ani nie wskazała, jak kwestia ta może wpłynąć na prawidłowość przedmiotowych wydatków.
- Na koniec 2021 r. **zobowiązania pozostające do spłaty** wyniosły łącznie 341,6 mld euro: 251,7 mld euro z tej kwoty przypadało na budżet UE, a 89,9 mld euro – na NGEU. Wysokość zobowiązań pozostających do spłaty z budżetu UE znacznie spadła w porównaniu z rekordową kwotą 303,2 mld euro na koniec 2020 r. Przyczyną tego spadku były przede wszystkim opóźnienia we wdrażaniu funduszy objętych zarządzaniem dzielonym z WRF na lata 2021–2027.
- Łączna kwota **ekspozycji** budżetu UE w związku ze zobowiązaniami warunkowymi zwiększyła się w 2021 r. o 146,0 mld euro (111%): ze 131,9 mld euro do 277,9 mld euro. Główną przyczyną tego wzrostu była emisja obligacji w kwocie 91,0 mld euro w 2021 r. w celu sfinansowania NGEU oraz zwiększenie o 50,2 mld euro kwoty pożyczek udzielonych państwom członkowskim w ramach europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE). Do wzrostu kwoty zobowiązań warunkowych przyczyniła się również **agresja Rosji na Ukrainę**, ze względu na gwarancje, którymi UE objęła pożyczki udzielone państwom trzecim.

Pełny tekst sprawozdań rocznych Trybunału za 2021 r. dotyczących budżetu UE oraz działań finansowanych z ósmego, dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju znajduje się na **stronie internetowej Trybunału** (eca.europa.eu).

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Jak przedstawiają się finanse UE za 2021 r. w liczbach?

Roczny budżet UE jest przyjmowany przez Parlament Europejski i Radę w oparciu o długoterminowe ramy budżetowe uzgodnione na okres kilku lat (które są określane mianem *wieloletnich ram finansowych* lub WRF). W 2021 r. wydatki z budżetu UE wyniosły łącznie 181,5 mld euro, co odpowiada 2,4% wydatków publicznych państw członkowskich UE ogółem i 1,3% dochodu narodowego brutto tych państw.

W maju 2020 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła NGEU, tymczasowy instrument finansowany przez emisję obligacji, który został utworzony, aby złagodzić skutki społeczno-gospodarcze pandemii COVID-19. Około 90% środków w ramach NGEU stanowi budżet RRF. W 2021 r. kwota bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach RRF wyniosła 46,5 mld euro.

Po uwzględnieniu wydatków RRF płatności UE wyniosły łącznie w 2021 r. 228,0 mld euro.

Skąd pochodzą środki finansowe?

Łączne dochody na 2021 r. wyniosły 239,6 mld euro. Największa część budżetu UE (115,8 mld euro) finansowana jest z kwot, które państwa członkowskie wpłacają proporcjonalnie do swojego dochodu narodowego brutto. Do innych źródeł dochodów należą cła (19,0 mld euro), wkłady oparte na podatku od wartości dodanej pobranym przez państwa członkowskie (17,9 mld euro), wkłady oparte na niepoddawanych recyklingowi odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych (wprowadzone w 2021 r., 5,9 mld euro) oraz inne dochody (5,7 mld euro).

Kwota dodatkowych dochodów wyniosła w 2021 r. 75,3 mld euro, w tym 55,5 mld euro zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel związanych z gwarancjami budżetowymi oraz operacjami zaciągania i udzielania pożyczek (NGEU) oraz 19,8 mld euro wkładów i zwrotów w związku z realizacją porozumień i programów UE.

Na co wydawane są środki finansowe?

Środki z budżetu UE wydawane są w wielu różnych obszarach takich jak:

- wspieranie rozwoju gospodarczego regionów słabiej rozwiniętych pod względem strukturalnym;
- promowanie innowacji i badań naukowych;
- projekty z zakresu infrastruktury transportowej;
- szkolenia dla osób bezrobotnych;
- działalność rolnicza i wspieranie różnorodności biologicznej;
- przeciwdziałanie zmianie klimatu;
- zarządzanie granicami;
- pomoc na rzecz krajów sąsiednich i krajów rozwijających się.

Około trzech czwartych wydatków z budżetu objętych jest tak zwanym zarządzaniem dzielonym. W ramach tego trybu wykonania budżetu poszczególne państwa członkowskie rozdzielają środki, wybierają projekty i zarządzają wydatkami UE, niemniej ostateczną odpowiedzialność ponosi Komisja. Taką metodę przyjęto na przykład w działach „Zasoby naturalne i środowisko” i „Spójność, odporność i wartości”.

Wydatki z RRF służą z kolei do sfinansowania inwestycji i reform w obszarach polityki o dużym znaczeniu dla całej UE. Podzielono je na sześć filarów (zob. [rys. 1](#)).

Rys. 1 – Sześć filarów

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

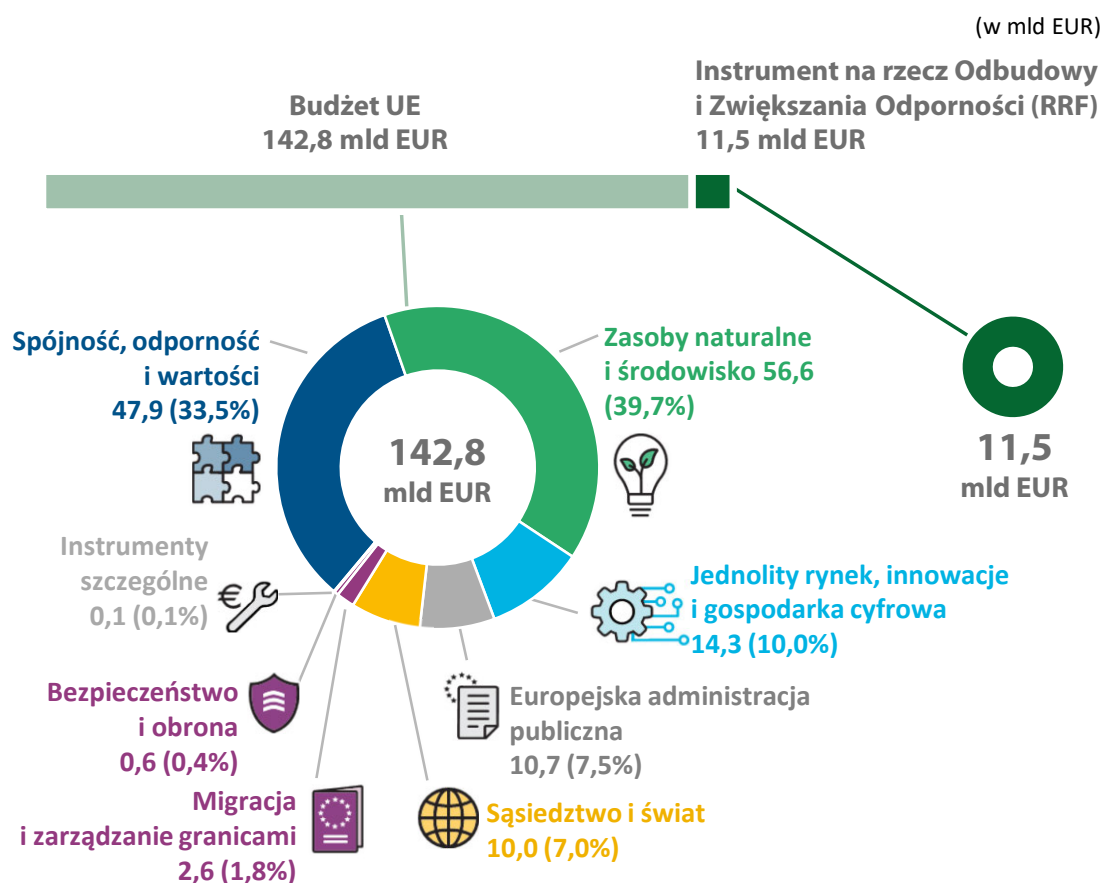
Państwa członkowskie wskazują najpierw w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności reformy i inwestycje do realizacji, a następnie Komisja dokonuje płatności po osiągnięciu przez te państwa odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych.

Co objęta kontrola Trybunału?

Każdego roku Trybunał przeprowadza kontrolę dochodów i wydatków UE, aby sprawdzić, czy roczne sprawozdanie finansowe jest wiarygodne i czy transakcje po stronie dochodów i wydatków leżące u podstaw rozliczeń są zgodne z przepisami unijnymi i krajowymi. Trybunał kontroluje wydatki po tym, jak końcowy odbiorca środków UE podejmie działania lub poniesie koszty (lub – w przypadku RRF – po tym, jak państwa członkowskie złożą wniosek o płatność w związku z osiągnięciem wcześniej ustalonych kamieni milowych lub wartości docelowych), a Komisja zaakceptuje odnośne wydatki. W praktyce oznacza to, że populacja transakcji objętych kontrolą Trybunału obejmuje płatności okresowe i końcowe. Trybunał nie objął swoim badaniem płatności zaliczkowych wypłaconych w 2021 r., chyba że zostały one również w tym roku rozliczone.

Populacja objęta kontrolą Trybunału za 2021 r. wyniosła łącznie 154,3 mld euro. Trybunał wyodrębnił dwie osobne populacje kontrolne: dla wydatków z budżetu UE (142,8 mld euro) i dla wydatków z RRF (11,5 mld euro) na potrzeby sporządzenia odnośnych opinii (zob. [rys. 2](#)).

Rys. 2 – Populacja objęta kontrolą w 2021 r.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

W tym roku największy udział w populacji wydatków z budżetu UE objętych kontrolą Trybunału miały kolejno działy „Zasoby naturalne i środowisko” (39,7%), „Spójność, odporność i wartości” (33,5%) i „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” (10,0%).

Populacja wydatków z RRF z kolei obejmowała pojedynczą płatność (na kwotę 11,5 mld euro) dokonaną w 2021 r. na rzecz jednego państwa członkowskiego (Hiszpanii).

Ze względu na utrzymujące się ograniczenia w podróżowaniu wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 Trybunał w większości przypadków musiał zrezygnować z kontroli na miejscu. Większość prac kontrolnych została przeprowadzona w drodze przeglądu dokumentacji oraz wywiadów z jednostkami kontrolowanymi w formie zdalnej. Wprawdzie niemożność przeprowadzenia kontroli na miejscu może zwiększyć ryzyko niewykrycia błędów, jednak dowody, które Trybunał uzyskał od jednostek kontrolowanych, pozwoliły mu sfinalizować prace kontrolne i sformułować odnośne wnioski.

Więcej informacji na temat podejścia kontrolnego Trybunału można znaleźć w sekcji „[Informacje ogólne](#)”.

Ustalenia Trybunału

Poświadczenie wiarygodności

Zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Trybunał przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej poświadczenie wiarygodności dotyczące wiarygodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u jego podstaw. Poświadczenie wiarygodności jest zasadniczym elementem sprawozdania rocznego Trybunału.

RRF to tymczasowy instrument, który jest wdrażany i finansowany w zupełnie inny sposób niż wydatki z budżetu UE. Podczas gdy beneficjenci wydatków z budżetu UE otrzymują płatności za podjęcie określonych działań lub też zwrot poniesionych kosztów, w ramach RRF państwa członkowskie otrzymują środki za osiągnięcie w zadowalającym stopniu wcześniej ustalonych kamieni milowych lub wartości docelowych. W związku z tym Trybunał wydał dwie odrębne opinie na temat legalności i prawidłowości wydatków: jedną dotyczącą wydatków z budżetu UE i drugą dotyczącą wydatków z RRF.

Ponieważ płatności z RRF są uzależnione od osiągnięcia w zadowalającym stopniu wcześniej ustalonych kamieni milowych lub wartości docelowych, Trybunał zbadał, czy Komisja zgromadziła wystarczające i odpowiednie dowody, by ocenić spełnienie tego warunku. W zakres tej oceny nie wchodzi badanie zgodności z innymi przepisami krajowymi i unijnymi.

Jeśli chodzi o tradycyjne zasoby własne (TZW) stanowiące część dochodów UE, w przypadku należności celnych istnieje ryzyko, że importerzy nie złożą odnośnego zgłoszenia celnego lub złożą zgłoszenie nieprawidłowe. Faktycznie uiszczone należności celne przywózowe mogą zatem okazać się mniejsze niż kwota, która teoretycznie powinna być zostać pobrana – różnica ta jest znana pod nazwą „luki w należnościach celnych”. Te nieuiszczone należności nie są ujęte w systemach rachunkowości państw członkowskich w zakresie TZW i nie wchodzi w zakres opinii pokontrolnej Trybunału dotyczącej dochodów.

Sprawozdanie finansowe UE daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji

Sprawozdanie finansowe UE za 2021 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach wyniki finansowe UE oraz aktywa i zobowiązania na koniec roku, zgodnie z międzynarodowymi standardami rachunkowości sektora publicznego.

W odniesieniu do wiarygodności rozliczeń Trybunał jest więc w stanie wydać opinię bez zastrzeżeń, podobnie jak co roku, począwszy od 2007 r.

Na koniec 2021 r. w bilansie UE uwzględniono zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych oraz innych świadczeń pracowniczych, których kwota (122,5 mld euro) jeszcze bardziej wzrosła (w 2020 r. – 116 mld euro). Dalszy wzrost tej szacunkowej kwoty wynika głównie ze spadku nominalnej stopy dyskontowej.

Od 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo nie jest już państwem członkowskim UE. W dniu bilansowym w sprawozdaniu finansowym UE wykazano wierzytelność netto Zjednoczonego Królestwa w kwocie 41,8 mld euro (w 2020 r. – 47,5 mld euro) zgodnie ze wzajemnymi zobowiązaniami określonymi w umowie o wystąpieniu. Spadek kwoty zobowiązań wynika głównie z płatności przekazanych w 2021 r. przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z zapisami umowy o wystąpieniu.

Wpływ rosyjskiej inwazji na pożyczki i dotacje dla Ukrainy został przeanalizowany, należyście uwzględniony i wykazany w sprawozdaniu finansowym UE zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

Trybunał wydał opinię bez zastrzeżeń w odniesieniu do dochodów

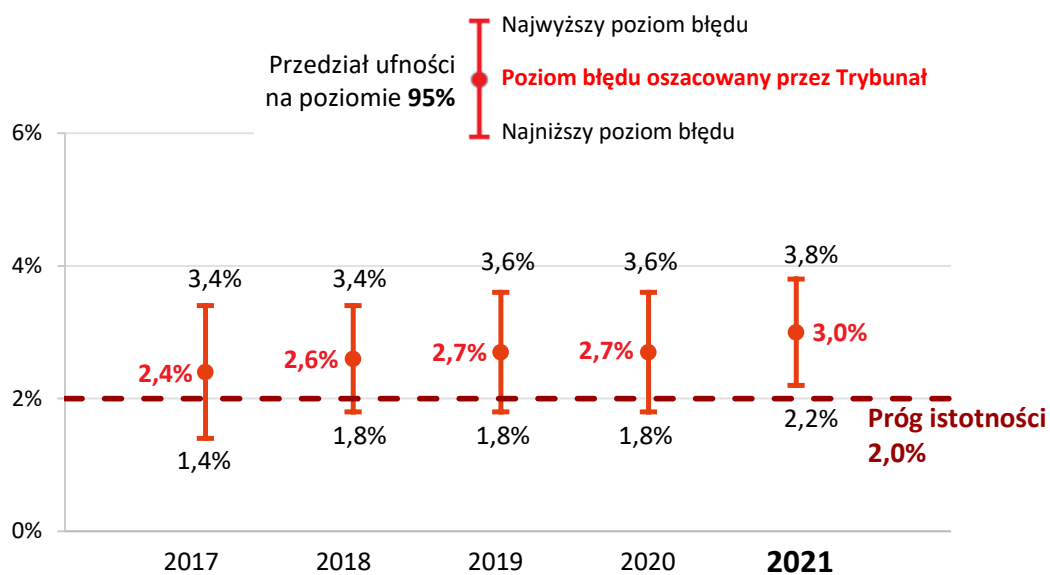
Trybunał stwierdził, że w dochodach nie wystąpił istotny poziom błędu.

Trybunał wydał opinię negatywną w odniesieniu do wydatków z budżetu UE

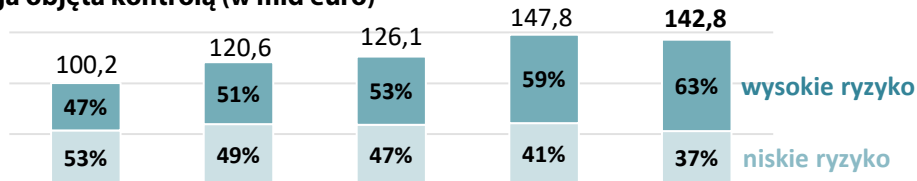
Zgodnie z definicją Trybunału błąd to kwota, która nie powinna była zostać wypłacona z budżetu UE. Do błędów dochodzi w sytuacji, gdy środki nie są wykorzystywane zgodnie z odpowiednimi przepisami UE, a zatem niezgodnie z celami założonymi przez Radę i Parlament Europejski przy przyjmowaniu tych przepisów, bądź gdy sposób ich wykorzystania jest niezgodny ze szczegółowymi przepisami krajowymi.

Jeśli chodzi o wydatki z budżetu UE, Trybunał szacuje, że poziom błędu mieści się w przedziale od 2,2% do 3,8%. Środkowy punkt w tym przedziale, określany wcześniej mianem najbardziej prawdopodobnego poziomu błędu, ma wyższą wartość niż w zeszłym roku – wzrósł z 2,7% do 3,0% (zob. [rys. 3](#)).

Rys. 3 – Szacowany poziom błędu w wydatkach z budżetu UE (lata 2017–2021)

Populacja objęta kontrolą (w mld euro)

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

W ponad połowie populacji objętej kontrolą ponownie wystąpił istotny poziom błędów

W 2021 r. Trybunał po raz kolejny stwierdził, że sposób dokonywania wydatków wpłynął na ryzyko wystąpienia błędów. W tym kontekście Trybunał wprowadza rozróżnienie na płatności dokonywane na zasadzie zwrotu kosztów oraz płatności, które opierają się na uprawnieniach (zob. [ramka](#) poniżej).

Na czym polegają płatności dokonywane na zasadzie zwrotu kosztów i płatności oparte na uprawnieniach?

Wydatki z budżetu UE można podzielić na dwie kategorie, z których każda wiąże się z innym rodzajem ryzyka:

- płatności na zasadzie zwrotu kosztów, w przypadku których UE zwraca koszty kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją kwalifikowalnych działań (podlegające złożonym zasadom). Obejmują one projekty badawcze (w ramach działu „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”), inwestycje na rzecz rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich (w działach „Spójność, odporność i wartości” i „Zasoby naturalne i środowisko”) oraz projekty w zakresie pomocy rozwojowej (dział „Sąsiedztwo i świat”). Trybunał uznaje tę kategorię wydatków za **wydatki obciążone wysokim ryzykiem**;
- płatności oparte na uprawnieniach, uzależnione od spełnienia przez beneficjentów określonych (mniej skomplikowanych) warunków. Należą do nich stypendia dla studentów i stypendia badawcze (w ramach działu „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”), pomoc bezpośrednia dla rolników (w ramach działu „Zasoby naturalne i środowisko”), czy wynagrodzenia oraz renty i emerytury dla pracowników UE (w ramach działu „Europejska administracja publiczna”). Trybunał uznaje tę kategorię wydatków za **wydatki obciążone niskim ryzykiem**.

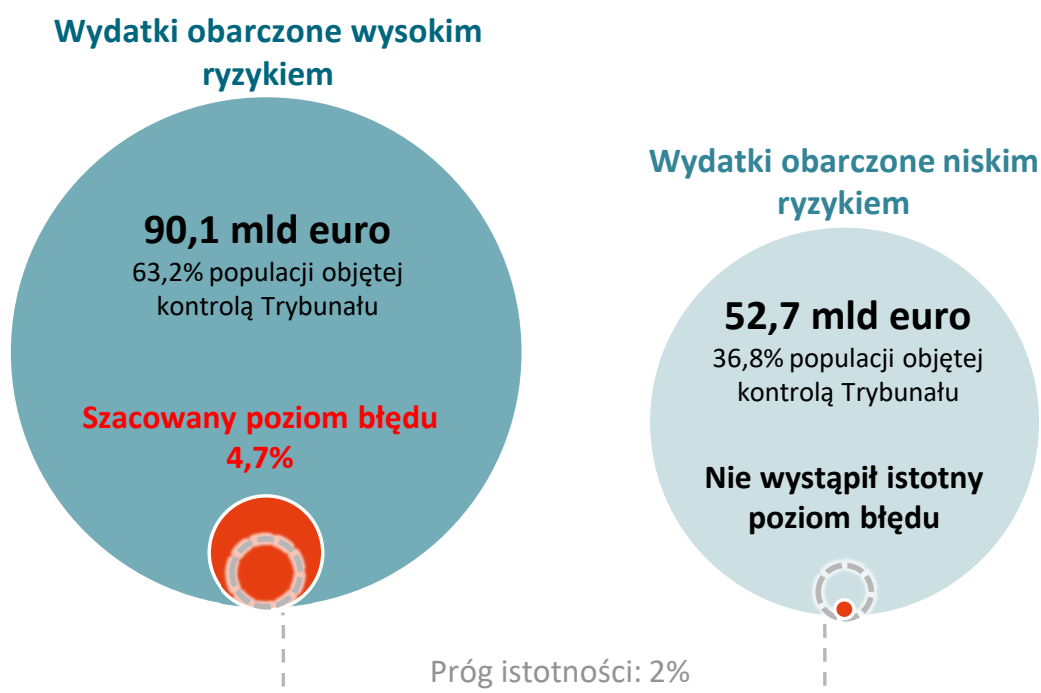
W ramach wydatków obciążonych wysokim ryzykiem w głównych działach WRF Trybunał najczęściej wykrywał następujące rodzaje błędów:

- o w przypadku działu „Spójność, odporność i wartości” błędy dotyczyły niekwalifikowalnych projektów i kosztów, naruszeń zasad rynku wewnętrznego (w szczególności nieprzestrzegania zasad pomocy państwa), braku podstawowych dokumentów poświadczających oraz naruszeń przepisów dotyczących zamówień publicznych;
- o w przypadku następujących obszarów wydatków: rozwój obszarów wiejskich, środki rynkowe, środowisko naturalne, działania w dziedzinie klimatu i rybołówstwo, na które łącznie przypada około 33% całości wydatków w dziale „Zasoby naturalne i środowisko”, najczęściej wykrywane błędy dotyczyły niekwalifikujących się beneficjentów lub niekwalifikowalnych projektów bądź wydatków, błędów administracyjnych oraz nieprzestrzegania zobowiązań rolnośrodowiskowych;
- o w przypadku wydatków na badania naukowe (program „Horyzont 2020” i siódmy program ramowy w dziale „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”) głównym źródłem błędów były niekwalifikowalne bezpośrednie koszty osobowe i inne koszty pośrednie; w przypadku innych programów i działań (głównie instrumentu „Łącząc Europę”) najczęściej wykrywane błędy dotyczyły poważnych naruszeń przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz niekwalifikowalnych innych kosztów bezpośrednich;
- o w przypadku działu „Sąsiedztwo i świat” błędy dotyczyły nieponiesionych wydatków, kosztów niekwalifikowalnych, braku dokumentów poświadczających oraz zamówień publicznych.

W 2021 r. udział wydatków obarczonych wysokim ryzykiem jeszcze bardziej wzrósł w porównaniu z latami wcześniejszymi. Stanowiły one niemal dwie trzecie populacji objętej kontrolą Trybunału – 63,2% (w 2020 r. – 59%). Szacowany przez Trybunał poziom błędu w wydatkach obarczonych wysokim ryzykiem wyniósł 4,7% (w 2020 r. – 4,0%).

Wydatki obarczone niskim ryzykiem wystąpienia błędu stanowiły pozostałe 36,8% populacji objętej kontrolą Trybunału (w 2019 r. – 41%) i obejmowały głównie płatności oparte na uprawnieniach. Szacowany poziom błędu w tej części populacji nie przekroczył progu istotności ustalonego przez Trybunał na 2% (zob. [rys. 4](#)).

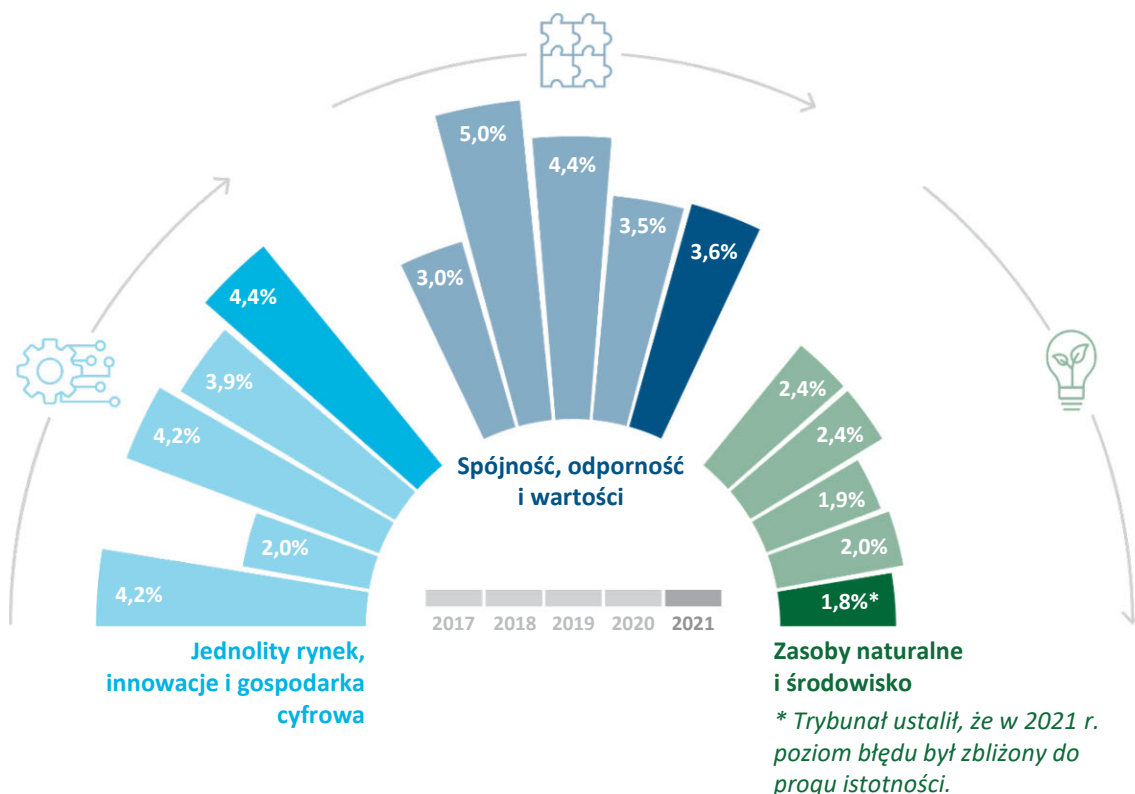
Rys. 4 – Stwierdzone poziomy błędu odpowiadają wielkości ryzyka

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Na [rys. 5](#) przedstawiono porównanie oszacowanych przez Trybunał poziomów błędu w poszczególnych obszarach wydatków UE w okresie od 2017 do 2021 r. Więcej informacji na temat wyników kontroli podano w sekcji „Szczegółowa analiza wyników kontroli” niniejszego dokumentu oraz w odpowiednich rozdziałach [sprawozdania rocznego Trybunału za 2021 r.](#)

Rys. 5 – Oszacowane przez Trybunał poziomy błędu w wybranych obszarach wydatków z budżetu UE (lata 2017–2021)

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Trybunał wydał opinię bez zastrzeżeń w odniesieniu do pierwszej płatności dokonanej w ramach RRF

W 2021 r. zakresem prac Trybunału objęto po raz pierwszy legalność i prawidłowość wydatków z RRF. W populacji objętej kontrolą Trybunału znalazła się jedyna płatność dokonana w 2021 r. – na rzecz Hiszpanii – oraz rozliczenie powiązanych z nią płatności zaliczkowych. Wniosek Hiszpanii o płatność obejmował 52 kamienie milowe, które Hiszpania uznała za osiągnięte. W decyzji wykonawczej Rady określono kwotę należną Hiszpanii na 11,5 mld euro.

Trybunał dokonał oceny, opierając się w tym celu na kontroli spełnienia warunku płatności, czyli na weryfikacji, czy kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady zostały osiągnięte w zadowalającym stopniu. Ogólne dowody kontroli uzyskane przez Trybunał w toku prac wskazują, że jeden z 52 kamieni milowych związanych z tą pierwszą płatnością na rzecz Hiszpanii nie został osiągnięty. Komisja nie określiła jeszcze metody, która pozwoliłaby wyrazić liczbowo wpływ nieosiągnięcia kamienia milowego lub wartości docelowej. Zdaniem Trybunału błąd ten nie jest istotny. Inne uchybienia w pracach Komisji stwierdzone przez Trybunał w toku oceny kamieni milowych to niewystarczająco rzetelne kryteria dotyczące dodatkowych kontrolnych kamieni milowych i niewystarczająca dokumentacja jej prac. Uchybienia te nie mają jednak wpływu na ocenę osiągnięcia danego kamienia milowego.

Porównanie poziomów błędów oszacowanych przez Trybunał z szacunkami Komisji

W sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE, za które odpowiedzialność ponosi kolegium komisarzy, przedstawiane są zwięzłe kluczowe informacje z rocznych sprawozdań z działalności dotyczące systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania finansami. Podawana jest również informacja na temat ryzyka w momencie dokonywania płatności, czyli oszacowanej przez Komisję kwoty płatności, które zostały uregulowane, choć nie były zgodne z obowiązującymi przepisami. Ogólnie rzecz biorąc, oszacowane przez Komisję ryzyko w momencie dokonywania płatności za 2021 r. kształtuje się na poziomie 1,9%, jest zatem niższe od progu istotności (2,0%) i oszacowanego przez Trybunał poziomu błędu w wydatkach z budżetu UE (3,0%).

Podobnie jak w przypadku oszacowanego przez Trybunał poziomu błędu również w szacunkach Komisji nie uwzględniono wydatków z RRF. W odniesieniu do RRF Komisja publikuje wyniki kontroli osobno, opierając się na ocenie jakościowej. Ponadto w rocznych sprawozdaniach z działalności poszczególnych dyrekcji generalnych Komisji zawarte jest oświadczenie, w którym dyrektor generalny poświadcza, że w sprawozdaniu prawidłowo przedstawiono informacje finansowe i że transakcje leżące w jego gestii są legalne i prawidłowe. W tym celu wszystkie dyrekcje generalne przedstawiają szacunkowe ryzyko w momencie dokonywania płatności w wydatkach, za które są odpowiedzialne. Nie dotyczy to RRF, w przypadku którego Komisja dokonuje oceny wyników kontroli, opierając się zarówno na wynikach audytów i kontroli przeprowadzonych przez państwa członkowskie, jak i wynikach własnych audytów i kontroli.

W przypadku każdego działu WRF, dla którego Trybunał przedstawił ocenę szczegółową, porównano ryzyko w momencie dokonywania płatności podane przez Komisję za 2021 r. z poziomem błędu oszacowanym przez Trybunał. Jak wynika z tych porównań, ryzyko w momencie dokonywania płatności oszacowane przez Komisję jest niższe niż poziom błędu oszacowany przez Trybunał w działach „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” i „Spójność, odporność i wartości”. W przypadku działu „Zasoby naturalne i środowisko” oszacowane przez Komisję ryzyko w momencie dokonywania płatności (1,8%) jest zbliżone z szacunkami Trybunału.

W sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE Komisja przedstawia swoją ogólną ocenę ryzyka w odniesieniu do wydatków za 2021 r., tak aby zidentyfikować obszary obciążone wysokim ryzykiem i skoncentrować się na nich w swoich działaniach. Komisja szacuje, że ryzyko to jest niskie w przypadku 55% wydatków, średnie w przypadku 23% wydatków i wysokie w przypadku 22% wydatków. Jak wynika jednak z prac Trybunału, w realizowanych przez Komisję pracach kontrolnych *ex post* występują ograniczenia, które łącznie mają wpływ na rzetelność jej oceny ryzyka.

W zeszłorocznym sprawozdaniu Trybunał zauważył, że sposób, w jaki Komisja prezentuje informacje na temat korekt finansowych i odzyskanych środków w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania, jest złożony i nie zawsze jasny. W tym roku kontrolerzy przeanalizowali, jakie działania podjęto w następstwie tej uwagi, i ustalili, że dokonany przez Komisję przegląd sprawozdawczości poskutkował polepszeniem się sytuacji. Trybunał uznaje jednak również, że sposób przedstawiania informacji na temat korekt poprzednich płatności (5 620 mln euro) i powiązanego z nimi odsetka wydatków (3,3%) jest nieodpowiedni i może prowadzić do niepoprawnych interpretacji. Informacje te obejmują bowiem działania zapobiegawcze, które nie odnoszą się do poprzednich płatności ani zatwierdzonych wydatków. Ponadto działania zapobiegawcze podejmowane przez państwa członkowskie nie mogą być przypisywane bezpośrednio Komisji.

Trybunał odnotowuje ponadto, że Komisja w swoim sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania poinformowała, że w kwietniu 2022 r. przesłała Węgrom pierwsze powiadomienie w ramach ogólnego systemu warunkowości. Oznacza to wszczęcie procedury, która może doprowadzić do zastosowania środków przeciwko temu państwu członkowskiemu w związku z naruszeniami praworządności. W sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania nie podano jednak szczegółowych informacji na temat tego powiadomienia ani nie wskazano, jak kwestia ta może wpłynąć na prawidłowość przedmiotowych wydatków.

Trybunał zgłosił przypadki podejrzenia nadużycia finansowego do OLAF i EPPO

Trybunał współpracuje z OLAF od wielu lat, z Prokuraturą Europejską natomiast od momentu podjęcia przez nią działalności w czerwcu 2021 r. Trybunał zgłosił do OLAF 15 przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, które wykrył w toku prac kontrolnych przeprowadzonych w 2021 r. (w 2020 r. było to sześć przypadków). W pięciu sprawach OLAF wszczął już dochodzenie. Trybunał zgłosił jeden z tych przypadków równolegle do EPPO, a ponadto przekazał jej jeden dodatkowy przypadek, który wykrył w trakcie prac kontrolnych w 2021 r. W marcu 2022 r. Trybunał zdecydował, że w stosownych przypadkach będzie zgłaszał przypadki podejrzenia nadużycia finansowego równolegle do OLAF i EPPO.

*Pełne informacje na temat głównych ustaleń Trybunału można znaleźć w rozdziałach 1 i 10 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#) Pełny tekst tego sprawozdania można znaleźć na **stronie internetowej** Trybunału (eca.europa.eu).*

Szczegółowa analiza wyników kontroli

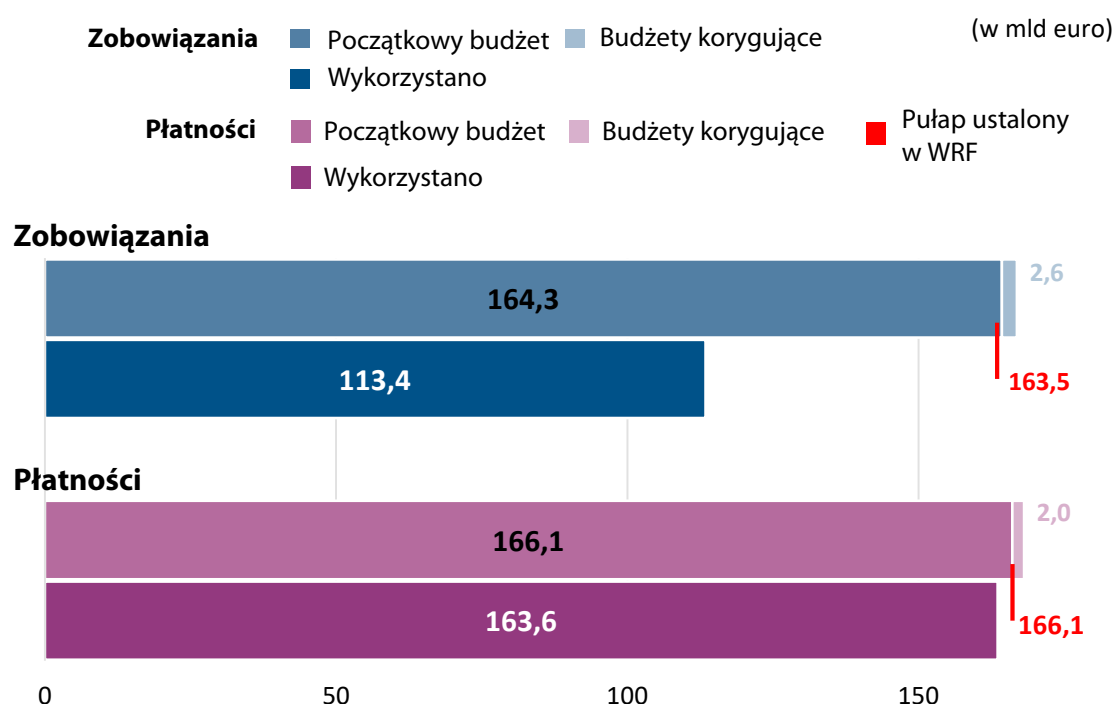
Zarządzanie budżetem i finansami

Wykonanie budżetu i wykorzystanie środków budżetowych w 2021 r.

Niski wskaźnik wykonania budżetu w zakresie zobowiązań, lecz wysoki w zakresie płatności

W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych (WRF) określono maksymalne kwoty dla poszczególnych siedmiu lat obowiązywania WRF. Pułapy te mają zastosowanie do nowych zobowiązań finansowych UE (*środków na zobowiązania*) oraz do płatności, których można dokonać z budżetu UE (*środków na płatności*) (zob. [rys. 6](#)).

Rys. 6 – Wykonanie budżetu w 2021 r.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

W 2021 r. zaciągnięto zobowiązania na kwotę 113,4 mld euro, czyli zaledwie 68% wszystkich dostępnych środków (166,8 mld euro). Wskaźnik ten jest na wyjątkowo niskim poziomie, niższym nawet niż w 2014 r., tj. pierwszym roku obowiązywania poprzednich WRF (wówczas wyniósł on 77%). Opóźnione przyjęcie rozporządzeń sektorowych spowolniło uruchomienie nowych programów w 2021 r., w szczególności w przypadku ośmiu funduszy objętych zarządzaniem dzielonym na mocy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Wykorzystano zaledwie 2% środków na zobowiązania dostępnych w ramach tych ośmiu funduszy.

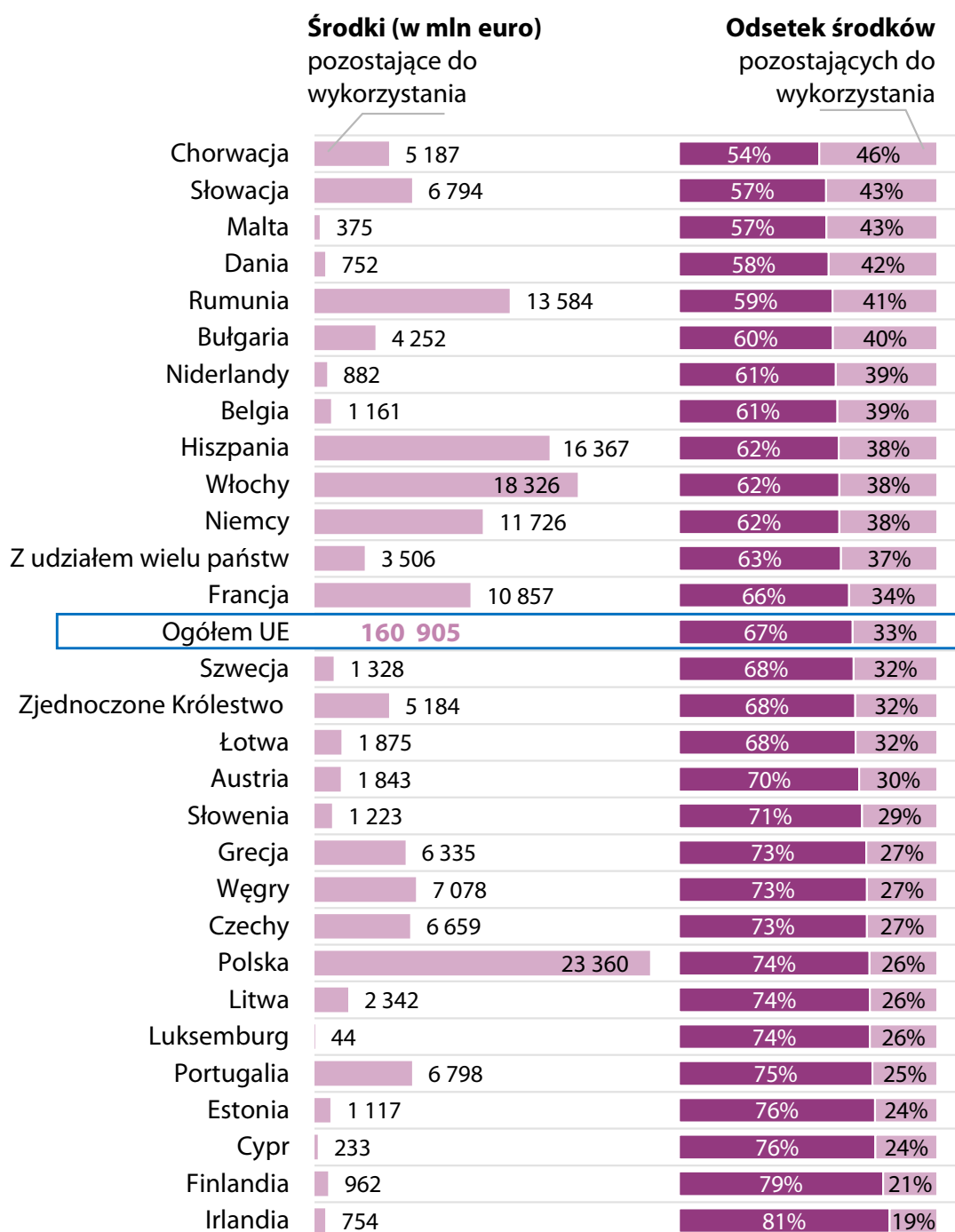
W 2021 r. w ramach pułapu WRF dotyczącego środków na płatności przewidziano kwotę 166,1 mld euro, natomiast dostępna kwota na płatności w budżecie końcowym wyniosła 168,0 mld euro. Faktyczne płatności wyniosły 163,6 mld euro (97% łącznych dostępnych środków na płatności). Po uwzględnieniu dodatkowych płatności na poziomie 62,6 mld euro z dochodów przeznaczonych na określony cel (przede wszystkim na dotacje w ramach RRF), a także płatności w kwocie 1,8 mld euro ze środków przeniesionych z 2020 r., płatności w 2021 r. wyniosły ogółem 228,0 mld euro.

Zwiększył się wskaźnik absorpcji środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na lata 2014–2020

W 2021 r. państwa członkowskie nadal wykorzystywały środki z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI) objętych WRF na lata 2014–2020. Zgodnie ze stanem na koniec 2021 r. skumulowana kwota płatności na rzecz programów operacyjnych realizowanych z funduszy ESI na lata 2014–2020 wyniosła 331,1 mld euro z łącznej kwoty 492 mld euro (czyli 67%). Pozostała kwota 160,9 mld euro powinna zostać wypłacona do czasu zamknięcia programów, tj. do końca 2025 r., a niewykorzystane do tego czasu środki – umorzone, przy czym wyjątek stanowi EFRROW, który zostanie zamknięty w 2027 r. Powyższa kwota stanowi większość sięgającej 251,7 mld euro kwoty zobowiązań pozostających do spłaty w budżecie UE na koniec 2021 r.

Z *rys. 7* wynika, że skumulowany wskaźnik absorpcji środków z funduszy ESI różni się znacznie między poszczególnymi państwami członkowskimi.

Rys. 7 – Wskaźniki absorpcji środków z funduszy ESI na lata 2014–2020 (z wyłączeniem zasobów w ramach NGEU)

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

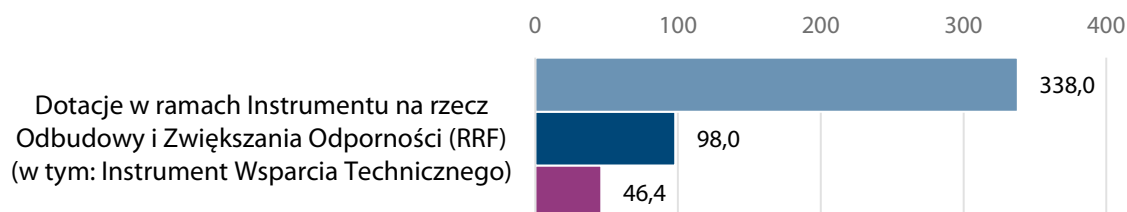
W 2021 r. rozpoczęto wdrażanie NGEU

Tymczasowy instrument NGEU został uruchomiony w czerwcu 2021 r. wraz z wejściem w życie nowej decyzji w sprawie zasobów własnych zatwierdzającej zaciągnięcie odnośnych pożyczek. Na koniec 2021 r. zobowiązania ze środków NGEU sięgnęły 143,5 mld euro. Płatności, w tym płatności zaliczkowe, wyniosły ponad 53,6 mld euro. Zob. więcej informacji na [rys. 8](#).

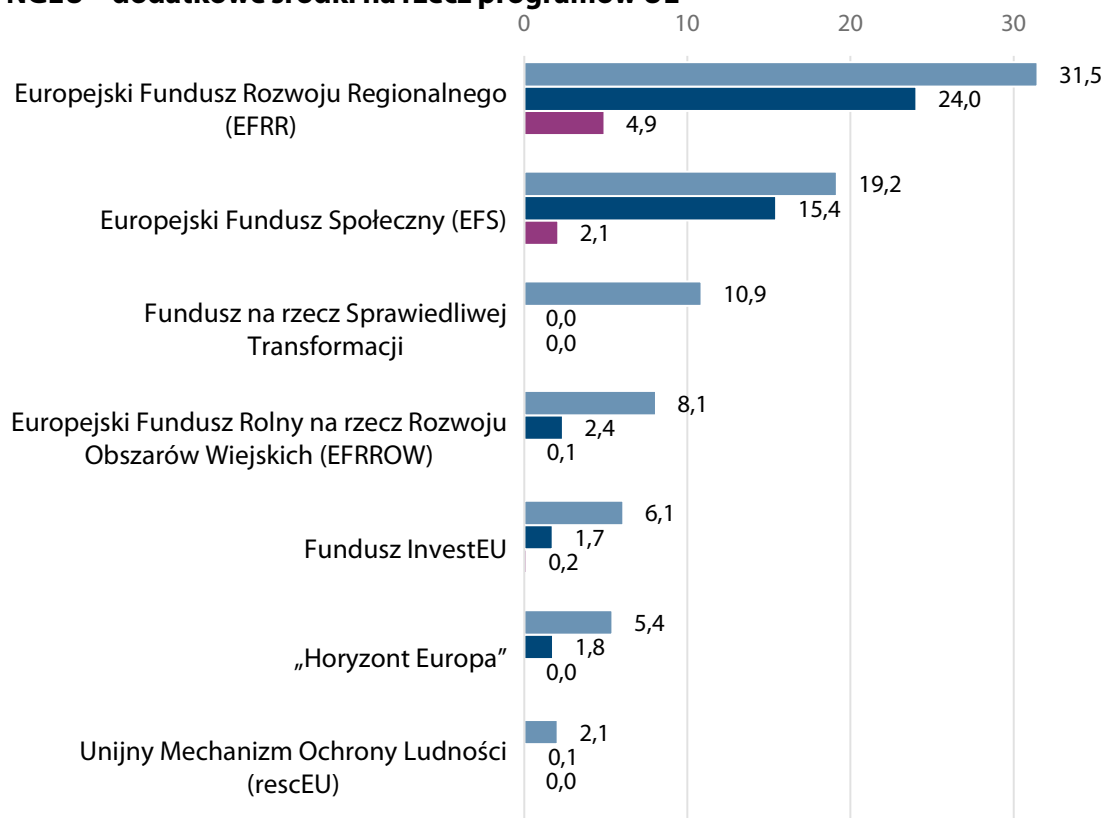
Rys. 8 – Wdrażanie instrumentu Next Generation EU

RRF – dotacje

(w mld euro)

NGEU – dodatkowe środki na rzecz programów UE

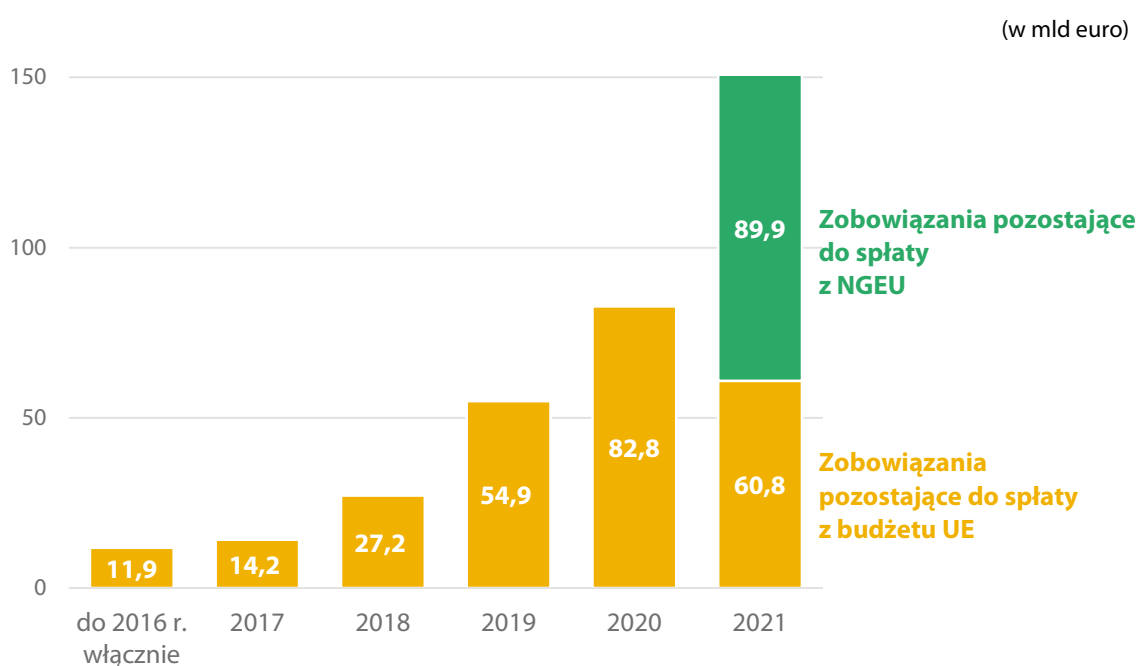
- Łączna kwota środków na zobowiązania w latach 2021–2023
- Zobowiązania zaciągnięte w 2021 r.
- Płatności dokonane w 2021 r.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Zobowiązania pozostające do spłaty z budżetu UE i NGEU sięgnęły rekordowej kwoty 341,6 mld euro

Na koniec 2021 r. zobowiązania pozostające do spłaty wyniosły 341,6 mld euro: 251,7 mld euro z tej kwoty przypadało na budżet UE i 89,9 mld euro – na NGEU. Wysokość zobowiązań pozostających do spłaty z budżetu UE znacznie spadła w porównaniu z rekordową kwotą 303,2 mld euro na koniec 2020 r. Przyczyną tego spadku było przede wszystkim opóźnione rozpoczęcie wdrażania funduszy objętych zarządzaniem dzielonym z WRF na lata 2021–2027. Niemniej po uwzględnieniu zobowiązań pozostających do spłaty w ramach NGEU łączna kwota takich zobowiązań osiągnęła rekordowy poziom. Na [rys. 9](#) ukazano zobowiązania pozostające do spłaty ogółem na koniec 2021 r., zarówno z budżetu UE, jak i z NGEU, w rozbiciu na rok zaciągnięcia zobowiązania.

Rys. 9 – Zobowiązania pozostające do spłaty według stanu na koniec 2021 r. w rozbiciu na rok zaciągnięcia zobowiązania

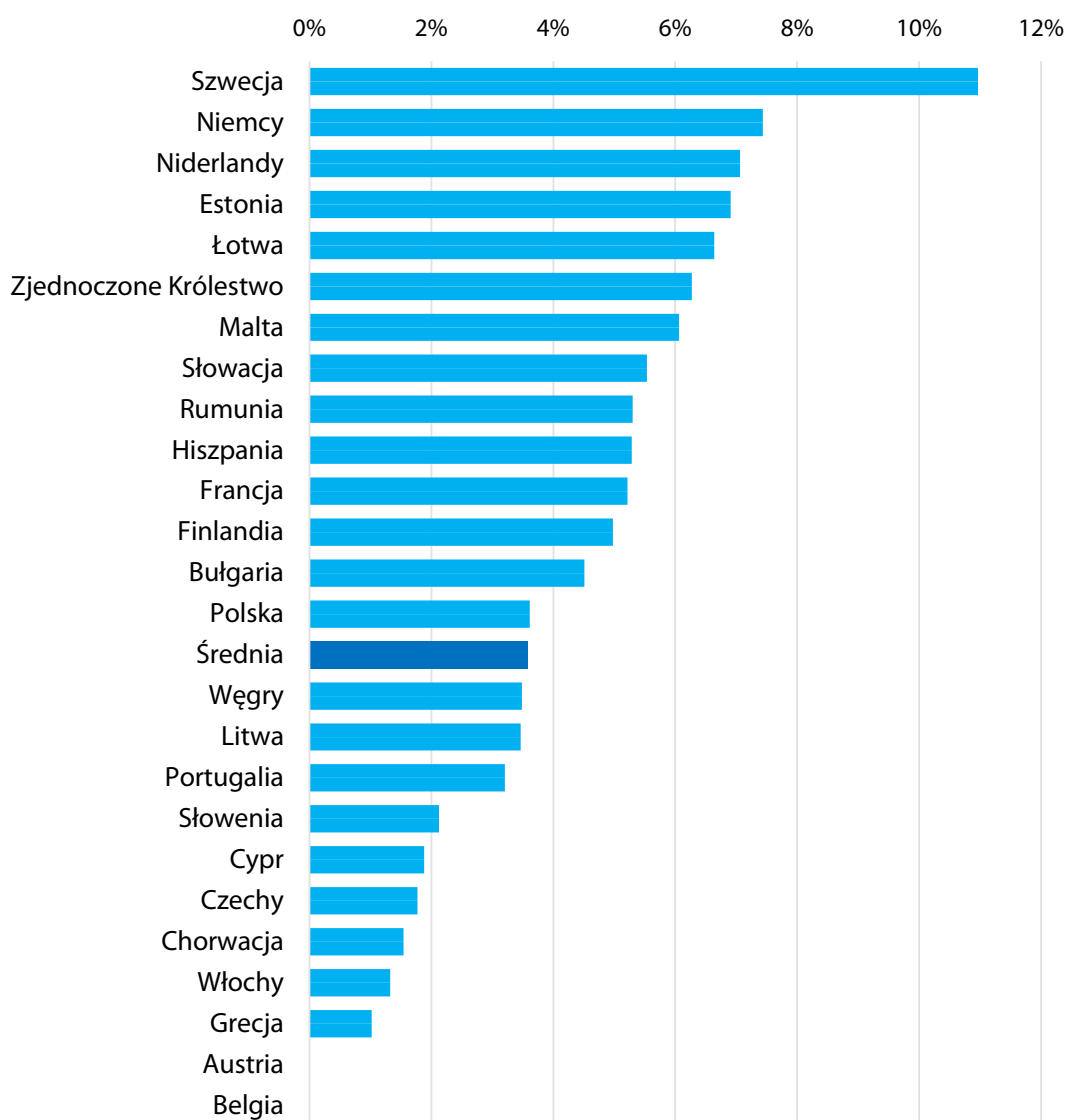
Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Komisja prognozuje, że w 2027 r. zobowiązania pozostające do spłaty z budżetu UE sięgną 317 mld euro, czyli 14 mld euro więcej niż kwota zobowiązań z końca 2020 r. (303,2 mld euro). Ten niewielki wzrost byłby w przeważającej mierze spowodowany mniejszą różnicą między poziomem środków na zobowiązania i środków na płatności w WRF na lata 2021–2027.

Koszty zarządzania różnią się między poszczególnymi instrumentami finansowymi

Trybunał przeanalizował także koszty zarządzania pokryte na poziomie państw członkowskich, zestawiając je z łączną kwotą płatności na rzecz instrumentów finansowych (w kwocie płatności uwzględniono współfinansowanie ze środków krajowych). Ustalił on, że w odniesieniu do WRF na lata 2014–2020 koszty zarządzania wyniosły 3,6% łącznej kwoty płatności na rzecz instrumentów finansowych. Odsetek ten stanowi jednak średnią, a faktyczne koszty różniły się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. Przykładowo w Szwecji koszty zarządzania stanowiły ponad 10% łącznej kwoty płatności na rzecz tych instrumentów. Z kolei w Austrii i w Belgii w ramach instrumentów finansowych nie dokonano żadnych płatności z tytułu kosztów zarządzania (zob. [rys. 10](#)).

Rys. 10 – Koszty zarządzania jako odsetek łącznych płatności na rzecz instrumentów finansowych w WRF na lata 2014–2020, według stanu na koniec 2020 r.

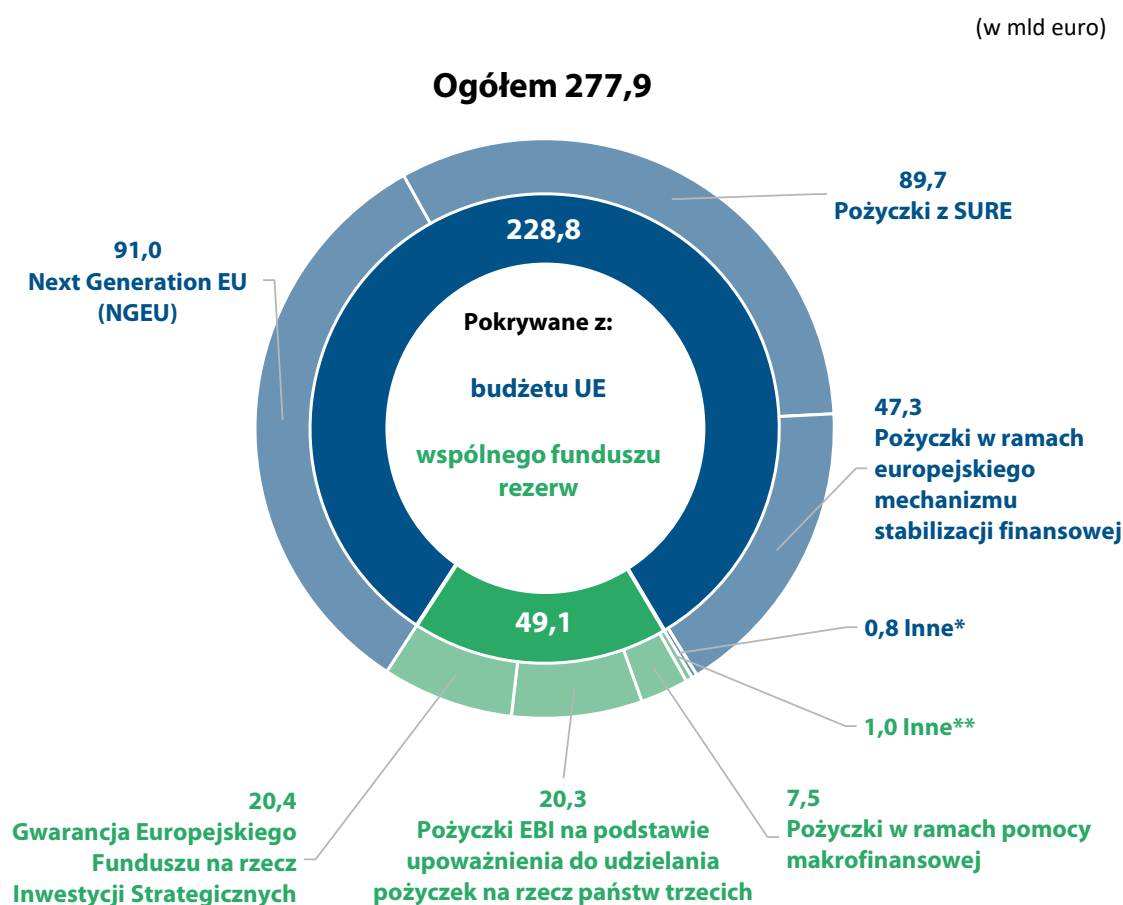
Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Główne zagrożenia i wyzwania dla budżetu UE w nadchodzących latach

W 2021 r. zwiększyła się łączna kwota ekspozycji budżetu UE, głównie ze względu na wprowadzenie NGEU

Łączna kwota ekspozycji budżetu UE w związku ze zobowiązaniami warunkowymi wzrosła z poziomu 131,9 mld euro w 2020 r. do 277,9 mld euro w 2021 r. Za tak znacznym wzrostem stoją dwie główne przyczyny: uruchomienie NGEU i wyższa kwota pożyczek udzielonych w ramach instrumentu SURE (zob. [rys. 11](#)).

Rys. 11 – łączna kwota ekspozycji budżetu UE według stanu na koniec 2021 r. w rozbiciu na kategorie

(*) Pożyczki z EBI udzielone państwom członkowskim: 0,6 mld euro; pożyczki mające na celu wsparcie bilansu płatniczego: 0,2 mld euro; pożyczki Euratomu udzielone państwom członkowskim: 0,1 mld euro. Różnica z kwotą zsumowaną wynika z zaokrągleń.

(**) Gwarancje z Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR): 0,5 mld euro; pożyczki Euratomu udzielone państwom spoza UE: 0,3 mld euro; ISWMR – Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+): 0,2 mld euro.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Agresja Rosji na Ukrainę zwiększa ryzyko dla budżetu UE

W reakcji na agresję Rosji na Ukrainę UE uruchamia posiadane środki budżetowe i dodatkowo poszerza margines elastyczności. Działania te doprowadzą do zwiększenia potrzeb budżetowych Unii i potęgują ryzyko, że konieczne będzie pokrycie zobowiązań warunkowych zaciągniętych z budżetu UE. Według stanu na koniec 2021 r. nominalna kwota pozostających do spłaty pożyczek zaciągniętych przez Ukrainę wynosiła 4,7 mld euro. Zostały one zaciągnięte w ramach programów pomocy makrofinansowej i Euratomu. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) przyznał ponadto Ukrainie objęte gwarancjami unijnymi pożyczki do kwoty 2,1 mld euro.

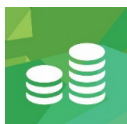
Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna informować władzę budżetową o czynnikach mających wpływ na to, jak kształtuje się kwota zobowiązań pozostających do spłaty, oraz podjąć odpowiednie działania mające na celu stopniowe zmniejszanie tej kwoty w długiej perspektywie.
- Komisja powinna bacznie monitorować wzrost ryzyka, jeśli chodzi o konieczność pokrycia z budżetu UE zobowiązań warunkowych w związku z agresją Rosji na Ukrainę, i w razie potrzeby podjąć odpowiednie działania, tak aby narzędzia ograniczające ryzyko nadal zapewniały dostateczną zdolność do wywiązania się z tych zobowiązań.

Pełne informacje na temat najważniejszych ustaleń w zakresie zarządzania budżetem i finansami można znaleźć w rozdziale 2 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Dochody

239,6 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Kontrola przeprowadzona przez Trybunał objęła swym zakresem dochody w budżecie UE, z których finansowane są wydatki Unii. Trybunał zbadał niektóre kluczowe systemy kontroli stosowane na potrzeby gospodarowania zasobami własnymi, jak również próbę transakcji po stronie dochodów.

W 2021 r. wkłady finansowe państw członkowskich oparte na ich DNB oraz zasoby własne z tytułu podatku od wartości dodanej (VAT) złożyły się odpowiednio na 48,2% i 7,5% dochodów Unii. Wysokość wspomnianych wkładów oblicza się na podstawie statystyk i szacunków makroekonomicznych przedstawionych przez państwa członkowskie.

7,9% dochodów UE pochodziło z kolei z tradycyjnych zasobów własnych (TZW), obejmujących cła od przywozu towarów pobierane przez organy administracji państw członkowskich w imieniu UE.

Zasoby własne oparte na niepoddawanych recyklingowi odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych zapewniają UE 2,5% ogółu dochodów. Tę kategorię zasobów wprowadzono w 2021 r. Wkłady w ramach tych zasobów oblicza się, mnożąc masę niepoddawanych recyklingowi odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytworzonych w poszczególnych państwach członkowskich przez określoną jednolitą stawkę.

Zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel odnoszą się głównie do kwot pożyczek zaciągniętych w celu udzielenia państwom członkowskim bezzwrotnego wsparcia finansowego w ramach NGEU. Stanowią one 23,2% ogółu dochodów UE.

Istnieją również inne źródła dochodów Unii. Najważniejszym z nich są wkłady i zwroty związane z realizacją porozumień i programów unijnych (8,3% dochodów UE), takie jak dochody wynikające z kontroli zgodności rozliczeń środków z EFRG i EFRROW, oraz wkłady państw niebędących członkami UE na rzecz programów i działań UE.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędów?
239,6 mld euro	Nie – istotny poziom błędów nie wystąpił ani w 2021 r., ani w 2020 r.

Środki zapobiegawcze i naprawcze

Zbadane przez Trybunał systemy związane z dochodami były ogólnie skuteczne. Ze względu na utrzymujące się uchybienia Trybunał ocenił jednak jako częściowo skuteczne kluczowe mechanizmy kontroli wewnętrznej w zakresie TZW w niektórych państwach członkowskich oraz zarządzanie przez Komisję zastrzeżeniami dotyczącymi VAT i punktami otwartymi w zakresie TZW.

Trybunał stwierdził ponadto opóźnienia w realizacji szeregu działań przewidzianych w planie działań Komisji na rzecz unii celnej, które mają przyczynić się do ograniczenia luki w należnościach celnych. Uchybienie to nie ma jednak wpływu na opinię pokontrolną Trybunału na temat dochodów, ponieważ nie dotyczy transakcji leżących u podstaw rozliczeń, lecz ryzyka niekompletności TZW.

W krajowych systemach kontroli wykorzystywanych na potrzeby sporządzania deklaracji w zakresie TZW utrzymują się uchybienia. W przypadku Włoch Trybunał zgłaszał od 2011 r. wątpliwości co do wiarygodności deklaracji w zakresie TZW, głównie w związku z opóźnieniami w aktualizowaniu stanu kont dotychczas niepobranych należności celnych po odzyskaniu długów.

Trybunał zauważył również, że zmniejszyła się liczba zastrzeżeń dotyczących VAT i punktów otwartych w zakresie TZW, ale wciąż utrzymują się uchybienia w zarządzaniu w tym obszarze. Zdaniem Trybunału w przypadku zastrzeżeń dotyczących VAT uchybienia te wynikają z faktu, że Komisja nie stosowała jednolitego podejścia przy wyznaczaniu państwom członkowskim terminów na obliczenie korekt finansowych do zasobów własnych opartych na VAT i na dokonanie tych korekt. Jeśli chodzi natomiast o punkty otwarte w zakresie TZW, Komisja zaktualizowała procedurę przetwarzania wyników kontroli na miejscu w zakresie TZW. W zaktualizowanej procedurze nie przewidziano jednak systemu klasyfikowania pod względem ważności poszczególnych niedociągnięć stwierdzonych w państwach członkowskich, nie ustanowiono też terminów podjęcia odnośnych działań następczych w oparciu o odpowiedzi udzielone przez państwa członkowskie.

Trybunał odnotował ponadto, że działania Komisji na rzecz lepszego zarządzania ryzykiem w zakresie TZW i zmniejszenia luki w należnościach celnych są opóźnione. Jak wynika z przeprowadzonego przez Trybunał przeglądu realizacji planu działania na rzecz unii celnej przez Komisję, w przypadku szeregu działań odnotowano niewystarczające postępy.

Na prace Komisji w zakresie znoszenia zastrzeżeń dotyczących DNB niekorzystnie wpłynęły opóźnienia ze strony poszczególnych państw członkowskich. Opóźnienia te dotyczyły przekazywania Komisji wykazów DNB na potrzeby nowego cyklu weryfikacji DNB na lata 2020–2024 oraz działań mających na celu usunięcie zastrzeżeń dotyczących DNB odnoszących się do konkretnych transakcji, które zostały zgłoszone w ramach poprzedniego cyklu weryfikacji z lat 2016–2019.

W swoim rocznym sprawozdaniu z działalności DG BUDG szósty rok z rzędu podtrzymała zastrzeżenie zgłoszone w związku z tym, że kwoty TZW przekazane do budżetu UE są nieprawidłowe ze względu na zaniżenie wartości wyrobów włókienniczych i obuwia przywożonych z Chin w latach 2011–2017. Zastrzeżenie to zostało zgłoszone po raz pierwszy w 2016 r. Skwantyfikowano wówczas straty w zakresie TZW przypadające na Zjednoczone Królestwo, szacując je na 2,1 mld euro. W 2018 r. zastrzeżeniem tym objęto także inne państwa członkowskie, nie dokonawszy jednak kwantyfikacji. Ponadto dalsze 2,1 mld odsetek zostało zaksięgowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Unii Europejskiej za rok budżetowy 2021. 8 marca 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) orzekł, że Zjednoczone Królestwo uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy prawa unijnego, jeśli chodzi o zasoby własne. W wyroku TSUE zatwierdził przyjętą przez Komisję metodę kwantyfikowania strat w TZW w oparciu o dane statystyczne, częściowo odrzucił jednak obliczenia Komisji, przedstawiając wytyczne, jak dokonać ich ponownie. Komisja rozpoczęła analizę wyroku TSUE i tego, jak wpływa on na jej obliczenia.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna podjąć konieczne działania (w tym w razie potrzeby wsząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego), aby zagwarantować, że Włochy wyeliminują utrzymujące się od długiego czasu uchybienia w rachunkowości w zakresie TZW. Działania te powinny rozwiązać problem występujących od dawna rozbieżności, które zmniejszają wiarygodność składanych przez ten kraj deklaracji należności celnych pobranych i dotychczas niepobranych.
- Komisja powinna dokonać przeglądu procedur zarządzania zastrzeżeniami dotyczącymi VAT, tak aby terminy wyznaczane przez nią poszczególnym organom krajowym zostały ujednolicone i stały się bardziej rygorystyczne, a proces monitorowania i znoszenia zastrzeżeń – bardziej efektywny.
- Komisja powinna poprawić ocenę czynników ryzyka finansowego w zakresie TZW, wdrażając w terminie odpowiednie działania przewidziane w planie działania na rzecz unii celnej.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli dochodów UE można znaleźć w rozdziale 3 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

Łącznie: 18,5 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

W ramach działu 1 WRF „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” finansowane są zróżnicowane programy mające na celu wspieranie inwestycji unijnych na rzecz: badań naukowych i innowacji, rozwoju transeuropejskich sieci transportowych, sektora komunikacji, sektora energetycznego, transformacji cyfrowej i jednolitego rynku, a także polityki kosmicznej. Głównym programem w zakresie badań naukowych i innowacji pozostaje „Horyzont 2020”. Z tego działu WRF finansowane są również duże projekty infrastrukturalne realizowane w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz programów kosmicznych (Galileo, EGNOS i Copernicus). Dział ten obejmuje także fundusz InvestEU, którego celem jest uruchomienie inwestycji prywatnych i publicznych dzięki gwarancjom z budżetu UE obejmującym inwestycje realizowane przez partnerów wdrażających.

W 2021 r. kontrolą w tym obszarze objęto wydatki na kwotę 14,3 mld euro. Większością tych wydatków zarządzała bezpośrednio Komisja. Udziela ona beneficjentom z sektora publicznego lub prywatnego zaliczek w momencie podpisania umowy o udzielenie dotacji i w miarę postępów w realizacji finansowanych projektów dokonuje zwrotu części zadeklarowanych przez nich łącznych kosztów, odliczając przy tym wysokość zaliczek. Programy kosmiczne są zasadniczo zarządzane pośrednio, w oparciu o umowy o delegowaniu zadań podpisane między Komisją i wyspecjalizowanymi organami wdrażającymi (takimi jak Europejska Agencja Kosmiczna). Instrumenty finansowe w ramach InvestEU są natomiast wdrażane głównie przez EBI lub Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI), które z kolei korzystają z usług pośredników finansowych.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?	Szacowany najbardziej prawdopodobny poziom błędu
14,3 mld euro	Tak	4,4% (w 2020 r. – 3,9%)

Ogólnie rzecz biorąc, Trybunał uznaje, że w dziale „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” wystąpił istotny poziom błędu.

W ramach kontroli za 2021 r. w 55 ze 130 transakcji zbadanych przez Trybunał wykryto błędy (42%).

W wydatkach w ramach programu „Horyzont 2020” i 7PR utrzymuje się wysoki poziom ryzyka. Pozostają one głównym źródłem błędów wykrywanych przez Trybunał. Wykrył on błędy kwantyfikowalne związane z kosztami niekwalifikowalnymi w 29 z 87 objętych próbą transakcji dotyczących badań naukowych i innowacji. Złożyły się one na 45% oszacowanego przez Trybunał poziomu błędu w tym dziale za 2021 r.

W odniesieniu do pozostałych programów i działań Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne w dziewięciu z 43 transakcji ujętych w próbie. Dotyczyły one przypadków wystąpienia nieprawidłowości w postępowaniu o udzielenie zamówienia, dwukrotnego zadeklarowania i zwrotu kosztów robót, zwrotu kosztów nieprzewidzianych w umowie ramowej, a także sfinansowania niekwalifikowalnych aktywów.

Zasady dotyczące deklarowania kosztów osobowych w ramach programu „Horyzont 2020” są nadal złożone, pomimo wysiłków zmierzających do ich uproszczenia. Obliczenia tych kosztów stanowią też w dalszym ciągu jedno z głównych źródeł błędów w zestawieniach poniesionych wydatków. Z ogólnej liczby 29 transakcji w obszarze badań naukowych ujętych w próbie, w przypadku których Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne, 26 (tj. ponad 89%) dotyczy zadeklarowania i zwrotu niekwalifikowalnych kosztów osobowych.

Przykład – koszty niekwalifikowalne ze względu na brak ewidencji czasu pracy

Przeprowadzony przez Trybunał przegląd kosztów osobowych zadeklarowanych przez pewne MŚP wykazał, że brak było ewidencji czasu pracy lub dowodów w innej formie, które potwierdzałyby dużą liczbę godzin przepracowanych na rzecz projektu przez dwóch pracowników. Ponadto opierając się na analizie kart ewidencji czasu pracy dla reszty pracowników przedsiębiorstwa, Trybunał ustalił, że jeden członek personelu zadeklarował przepracowanie 225 godzin na rzecz projektu, ale w ewidencji czasu pracy nie zarejestrowano ani jednej godziny, a w przypadku dwóch innych pracowników godziny pracy zgłoszono dla okresu, gdy byli oni na urlopie wypoczynkowym. Z 2 550 godzin skontrolowanych przez Trybunał łącznie 1 277 (50%) było niekwalifikowalnych.

W momencie zakończenia projektu audytorzy działający na zlecenie beneficjentów wydają poświadczenia sprawozdań finansowych, które mają pomóc Komisji w weryfikacji, czy koszty zadeklarowane w tych sprawozdaniach są kwalifikowalne. Trybunał wielokrotnie zwracał jednak uwagę na uchybienia w tych poświadczeniach. Z jego tegorocznych ustaleń wynika, że siedem spośród 12 błędów kwantyfikowalnych, które można było wykryć, nie zostało wykrytych ani przez audytorów wydających wspomniane poświadczenia, ani przez Komisję.

Przegląd systemów informatycznych stosowanych w przypadku dotacji badawczych

W 2021 r. Trybunał dokonał przeglądu pakietu oprogramowania eGrants, który jest instytucjonalnym rozwiązaniem operacyjnym stosowanym przez Komisję do zarządzania dotacjami i ekspertami. Pozwala on zintegrować systemy wykorzystywane na poszczególnych etapach całego procesu, tj. od opracowania programu prac i naboru wniosków po zarządzanie przepływem dotacji.

Jak wynika z ograniczonego przeglądu przeprowadzonego przez Trybunał, wspomniane systemy są dobrze zintegrowane w obrębie środowiska informatycznego. Niemniej zgodnie z obowiązującą podstawą prawną nie ma powiązania między systemami księgowymi beneficjentów i systemem sprawozdawczym. Komisja posiada ogólne dane finansowe dotyczące projektów wymagane na mocy jej ram kontroli, a o wszelkie informacje księgowe konieczne do celów dodatkowych kontroli lub audytów musi wnioskować. Oznacza to, że przeprowadzanie zautomatyzowanych kontroli na dużą skalę nie jest możliwe.

Sprawozdawczość Komisji na temat prawidłowości wydatków

Jeśli chodzi o program „Horyzont 2020”, DG ds. Badań Naukowych i Innowacji (DG RTD) podała, że spodziewany reprezentatywny poziom błędów wynosi 2,3% w odniesieniu do wszystkich dyrekcji generalnych i innych organów UE zarządzających unijnymi wydatkami na badania naukowe, natomiast poziom błędów rezydualnego w tym samym obszarze – po uwzględnieniu działań naprawczych – kształtuje się na poziomie 1,7%. Powiązane audyty *ex post* przeprowadzane są przez Wspólną Służbę Audytu DG RTD lub przez wykonawców zewnętrznych w imieniu Dyrekcji.

Rok 2021 był pierwszym rokiem realizacji programu „Horyzont Europa”, w związku z czym dokonano jedynie bardzo niewielkiej liczby płatności (jedynie płatności zaliczkowe w DG RTD). Z tego względu DG RTD nie podała wykrytego poziomu błędów dla programu „Horyzont Europa” w 2021 r.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna zdecydowanie zachęcać do korzystania z narzędzia Personnel Costs Wizard (udostępnionego w portalu dla uczestników), w szczególności przez pewne kategorie beneficjentów bardziej narażone na popełnianie błędów, takie jak MŚP i nowe podmioty wchodzące na rynek (w odniesieniu do dotacji zarówno w ramach programu „Horyzont 2020”, jak i „Horyzont Europa”).
- Komisja powinna wydać wytyczne dla beneficjentów dotyczące szczegółowych różnic między programem „Horyzont Europa” a „Horyzont 2020” i innymi podobnymi programami, zwracając szczególną uwagę na kwestie dotyczące kwalifikowalności.
- W przypadku programu „Horyzont 2020” Komisja powinna usprawnić istniejące mechanizmy kontroli *ex ante*, tak aby identyfikować i usuwać ewentualne niedopuszczalne korekty kosztów osobowych dokonywane przez beneficjentów po ponownym obliczeniu stawek godzinowych.
- Komisja powinna jeszcze bardziej udoskonalić wytyczne dla niezależnych audytorów zewnętrznych, którym beneficjenci powierzają przygotowanie poświadczeń sprawozdań finansowych, aby ograniczyć dużą liczbę uchybień wykrytych przez Trybunał w ramach kontroli tych poświadczeń.
- W odniesieniu do następnego programu w dziedzinie badań naukowych Komisja powinna zbadać – zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami operacyjnymi – możliwość rozszerzenia funkcjonalności pakietu oprogramowania eGrants w zakresie oceny ryzyka i kontroli automatycznych, np. przez wykorzystanie innych dostępnych źródeł informacji, które pozwoliłyby na pozyskanie w formacie cyfrowym dodatkowych kluczowych danych potwierdzających zgodność z przepisami.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w dziale „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” można znaleźć w rozdziale 4 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Spójność, odporność i wartości

Łącznie: 80,1 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Wydatki w ramach niniejszego działu mają na celu zmniejszanie dysproporcji w poziomach rozwoju między różnymi państwami członkowskimi i regionami UE (poddział 2a) oraz wspieranie i ochronę wartości UE, a tym samym zwiększanie jej odporności na obecne i przyszłe wyzwania (poddział 2b). Finansowanie w ramach poddziału 2a („Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”) zapewniane jest za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), a także instrumentu „Łącząc Europę”. W przypadku poddziału 2b („Odporność i wartości”) finansowanie zapewniane jest za pośrednictwem programów takich jak Erasmus+ oraz szeregu mniejszych programów i instrumentów szczególnych utworzonych w reakcji na pandemię COVID-19.

Większość wydatków w tym dziale pochodzi z funduszy polityki spójności (EFRR, Fundusz Spójności i EFS), w ramach których Komisja i państwa członkowskie wspólnie zarządzają środkami. UE zapewnia współfinansowanie wieloletnich programów operacyjnych, w ramach których udostępnia się finansowanie na rzecz projektów. W obrębie Komisji za wdrażanie EFRR i Funduszu Spójności odpowiada Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO), za wdrażanie EFS natomiast – Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL). Unijne finansowanie na rzecz programów nieobjętych zarządzaniem dzielonym jest albo zarządzane bezpośrednio przez dyrekcje generalne Komisji, albo pośrednio przy wsparciu organizacji partnerskich lub innych organów.

Trybunał kontroluje wydatki po ich zatwierdzeniu przez Komisję. Na potrzeby sporządzenia sprawozdania rocznego za 2021 r. kontrolą Trybunału w tym obszarze objęto wydatki na kwotę 47,9 mld euro, z czego 44 mld euro to wydatki w ramach poddziału 2a, a 3,9 mld euro – wydatki w ramach poddziału 2b (w 2020 r. – 48,4 mld euro łącznie). Zgodnie z podejściem przyjętym przez Trybunał w kwocie tej uwzględniono wydatki z poprzednich lat w ramach poddziału 2a o wartości 40,8 mld euro, które Komisja zatwierdziła bądź rozliczyła w 2021 r.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?	Szacowany najbardziej prawdopodobny poziom błędu
47,9 mld euro	Tak	3,6% (w 2020 r. – 3,5%)

Ogólnie rzecz biorąc, Trybunał uznaje, że w dziale 2 WRF wystąpił istotny poziom błędu.

W odniesieniu do 2021 r. badaniem objęto 243 transakcje. Trybunał wykrył i skwantyfikował 30 błędów, wszystkie w ramach poddziału 2a. Biorąc pod uwagę 56 błędów wykrytych wcześniej przez instytucje audytowe i korekty nałożone przez organy państw członkowskich wdrażające programy (o całkowitej wartości 458 mln euro w obu okresach programowania łącznie), Trybunał szacuje, że poziom błędu wynosi 3,6%. Szacowany poziom błędu tylko w poddziale 2a wynosi 4,1%.

Największy udział w oszacowanym przez Trybunał poziomie błędów miały błędy dotyczące projektów i kosztów niekwalifikowalnych, naruszeń zasad rynku wewnętrznego (w szczególności nieprzestrzegania zasad pomocy państwa) oraz braku podstawowych dokumentów poświadczających. Głównym czynnikiem, który przyczynia się do szacowanego poziomu błędów, jest nieefektywny proces decyzyjny w instytucjach zarządzających, przykładowo jeśli chodzi o zatwierdzanie niekwalifikowalnych projektów lub pomocy państwa niezgodnej z prawem. Trybunał zaobserwował też, że instytucje audytowe informują o stosunkowo niskich poziomach tego rodzaju błędów.

Liczba i wpływ wykrytych błędów wskazują na to, że obecnie stosowane systemy kontroli nie ograniczają jeszcze w dostatecznym stopniu wysokiego poziomu nieodłącznego ryzyka wystąpienia błędów w tym obszarze. Uwaga ta odnosi się w szczególności do instytucji zarządzających i pośredniczących, których weryfikacje są wciąż częściowo nieskuteczne, jeśli chodzi o wykrywanie nieprawidłowości w wydatkach zadeklarowanych przez beneficjentów lub zapobieganie im.

Przykład – brak weryfikacji statusu uczestnika

W projektach realizowanych w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych we Francji status młodzieży jako niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej (NEET) sprawdzono tylko na podstawie deklaracji własnych uczestników.

W jednym z programów EFS, o których mowa, beneficjent nie był w stanie przedstawić żadnych niezależnych dowodów na to, że uczestnicy projektu w danym momencie nie pracowali, nie kształcili się ani nie szkolili. Trybunał wystąpił do Komisji i organów krajowych o przeprowadzenie dodatkowych kontroli w celu ustalenia statusu uczestników. Wykazały one, że dziewięć z 37 uczestników było w istocie zatrudnionych, a zatem nie kwalifikowało się do wsparcia unijnego.

W przypadku Hiszpanii Trybunał stwierdził, że trzy z czterech operacji ujętych w próbie Trybunału dotyczącej inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych nie kwalifikowały się do objęcia wsparciem unijnym. Zgodnie z krajowym ustawodawstwem w sprawie inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych oraz przepisami PO obejmującego te operacje uczestnicząca w inicjatywie młodzież NEET musi zarejestrować się w krajowym systemie gwarancji dla młodzieży. Taka rejestracja daje młodzieży NEET dostęp do szeregu środków pomocy, ale także pozwala zweryfikować, czy młodzi ludzie spełniają wymogi dotyczące statusu NEET. W przypadku trzech spośród skontrolowanych operacji młodzież NEET została zarejestrowana w systemie krajowym z mocą wsteczną. Taka rejestracja spowodowała, że nie było możliwe potwierdzenie kwalifikowalności uczestników jako osób niekształcących się lub nieszkolących. Przede wszystkim jednak pozbawia młodzież NEET możliwości skorzystania z wszystkich dodatkowych korzyści, z jakich mogłaby ona skorzystać w ramach tych dwóch programów.

Uprozczone metody rozliczania kosztów

Uprozczone metody rozliczania kosztów mogą ograniczyć zarówno obciążenie administracyjne beneficjentów, jak i ryzyko wystąpienia błędów. W tym roku Trybunał wykrył błędy dotyczące uproszczonych metod rozliczania kosztów w czterech transakcjach zrealizowanych w jednym państwie członkowskim. Trybunał ustalił, że państwo to dokonało zwrotu kosztów na rzecz beneficjentów w innej formie niż Komisja na rzecz tego państwa. Podczas gdy beneficjenci otrzymali zwrot na podstawie faktycznie poniesionych kosztów, finansowanie UE opierało się na uproszczonych metodach rozliczania kosztów. Takie podejście było ponadto niezgodne z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi uproszczonych metod rozliczania kosztów.

Uchybienia w postępowaniach o udzielenie zamówienia dotyczące transakcji objętych zarządzaniem bezpośrednim

W kwietniu 2020 r. Komisja uruchomiła instrument wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych i opublikowała komunikat, w którym wyjaśniła, jakie możliwości pomocy w związku z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19 dostępne są w ramach postępowań o udzielanie zamówień publicznych. Siedem z 18 transakcji, które znalazły się w próbie Trybunału w odniesieniu do poddziału 2b, dotyczyło płatności dokonanych w ramach instrumentu wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych w 2021 r. Jeśli chodzi o te transakcje, Trybunał stwierdził, że przed dokonaniem odnośnych płatności Komisja nie zweryfikowała należycie, czy spełnione zostały wszystkie warunki finansowe określone w umowach zakupu z wyprzedzeniem zawartych przez nią z producentami szczepionek przeciwko COVID-19. Trybunał wykrył też uchybienia w zamówieniach na usługi i dostawy w ramach instrumentu wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, ale nie skwantyfikował tych błędów, ponieważ w każdym zbadanym przypadku nadzwyczajne okoliczności pandemii stanowiły argument za bezpośrednim udzieleniem zamówienia.

Ocena prac instytucji audytowych

Instytucje audytowe stanowią „drugą linię obrony” w ramach kontroli i uzyskiwania pewności w zakresie wydatków. Weryfikują one, na podstawie próby transakcji, prawidłowość wydatków zadeklarowanych Komisji przez instytucje zarządzające. Prace tych instytucji mają zapewnić, by poziomy błędu rezydualnego pozostawał poniżej progu istotności wynoszącego 2%. W tym roku Trybunał ocenił pracę 23 ze 116 instytucji audytowych w 19 państwach członkowskich i w Zjednoczonym Królestwie.

Wprawdzie prace Trybunału nie mają na celu sformułowania wniosków co do poprawności poziomów błędu rezydualnego zgłaszanych przez instytucje audytowe, Trybunał znalazł jednak błędy niewykryte wcześniej przez te instytucje. Wyniki prac przeprowadzonych w odniesieniu do tegorocznej próby wykazały, że poziom błędu rezydualnego przekroczył 2% w przypadku 12 z 31 pakietów dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności (co odpowiada 39% wydatków ujętych w próbie), z uwzględnieniem dodatkowych błędów wykrytych w wyniku weryfikacji przeprowadzonych przez Komisję.

Od 2017 r. Trybunał corocznie przeprowadza badanie próby pakietów na potrzeby poświadczenia wiarygodności. Przez ten czas przynajmniej jednokrotnie zbadał on 69 pakietów na potrzeby poświadczenia wiarygodności w 24 państwach członkowskich i Zjednoczonym Królestwie. Każdego roku przypadało na nie od 34% do 62% wydatków poświadczonych w rocznych zestawieniach wydatków. Z dostosowań Komisji i ustaleń kontroli przeprowadzonych przez Trybunał wynika, że w 37 z tych pakietów (54%) przynajmniej w jednym roku wystąpił poziom błędu rezydualnego przewyższający 2%. Na te 37 pakietów przypadało w każdym roku co najmniej 39% wydatków w próbie Trybunału. Pokazuje to, w jakim stopniu instytucje audytowe niepoprawnie zgłaszają poziomy błędu rezydualnego poniżej progu istotności wynoszącego 2%.

Sprawozdawczość DG REGIO i DG EMPL na temat prawidłowości wydatków w obszarze spójności

Roczne sprawozdania z działalności stanowią główne narzędzia dyrekcji generalnych Komisji służące do zgłaszania, czy uzyskały one wystarczający poziom pewności co do tego, że procedury kontroli w państwach członkowskich gwarantują prawidłowość wydatków.

W sprawozdaniach tych podaje się także poziom błędu, który stanowi kluczowy wskaźnik efektywności w zakresie prawidłowości wydatków. DG REGIO podała, że kluczowy wskaźnik efektywności wyniósł 1,9%, a maksymalny poziom ryzyka – 2,5%. Wartości podane przez DG EMPL wyniosły odpowiednio 1,7% dla kluczowego wskaźnika efektywności i 2,4% dla maksymalnego poziomu ryzyka. Komisja wykorzystała wspomniane poziomy błędu w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE za 2021 r. do przedstawienia informacji dotyczących prawidłowości wydatków. Podała, że łączne ryzyko w momencie dokonywania płatności wynosi między 1,8% a 2,5% w przypadku poddziału 2a WRF w odniesieniu do obszaru spójności i między 1,7% i 2,3% w przypadku całego działu 2 WRF.

W 2021 r. Trybunał opublikował sprawozdanie specjalne, w którym przedstawił bardziej szczegółowe informacje na temat istotności, wiarygodności i spójności rocznych poziomów błędów podawanych w rocznych sprawozdaniach z działalności i w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE w odniesieniu do wydatków w obszarze spójności. Sprawozdanie to potwierdziło wnioski, jakie Trybunał formułował w swoich sprawozdaniach rocznych przez ostatnie cztery lata. Z jego ustaleń wynika, że Komisja podaje informacje na temat minimalnego szacowanego poziomu błędów, które nie są ostateczne (na poziomie PO, w rocznych sprawozdaniach z działalności i w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE), a przeglądy dokumentacji mają ograniczoną wartość, jeżeli chodzi o potwierdzenie poprawności łącznych poziomów błędów rezydualnego zgłoszonych przez instytucje audytowe.

W reakcji na zalecenia Trybunału Komisja zmieniła swoją metodykę obliczania maksymalnych poziomów ryzyka. W szczególności stosuje ona teraz korektę wyrównawczą do programów operacyjnych, które nie zostały skontrolowane, opierając się w tym celu na poziomach błędów zgłoszonych przez te same instytucje audytowe dla pozostałych PO, albo stawki zryczałtowane, jeżeli dana instytucja audytowa nie została jeszcze skontrolowana. Komisja nie dokonuje jednak tych dostosowań w odniesieniu do PO skontrolowanych w poprzednich latach obrachunkowych, w przypadku których nadal polega na swoich przeglądach dokumentacji (które w porównaniu z kontrolami zgodności wiążą się z pewnymi nieuchronnymi ograniczeniami). Ponadto poziom korekty wyrównawczej może nie być wystarczający, aby zrównoważyć błędy, których Komisja nie wykryła w toku swoich kontroli zgodności.

Procedura praworządności

W kwietniu 2022 r. Komisja skierowała do Węgier pisemne powiadomienie dotyczące domniemanych naruszeń zasady praworządności. By móc wysłać takie pismo, Komisja musi mieć uzasadnione powody, aby uznać, że takie naruszenia wpływają lub stwarzają poważne ryzyko wpływu na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na ochronę interesów finansowych Unii. W swoich rocznych sprawozdaniach z działalności za 2021 r. ani DG EMPL, ani DG REGIO nie zawarły żadnych odniesień do toczącej się procedury praworządności ani żadnych informacji na temat potencjalnego wpływu tej procedury na poziom pewności, jaki Komisja może uzyskać za pośrednictwem węgierskiego systemu kontroli i uzyskiwania pewności.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna przypomnieć instytucjom zarządzającym o wymogach obowiązujących w przypadku zwrotu kosztów beneficjentom przy użyciu innej metody niż uproszczone metody rozliczania kosztów, wykorzystywane do obliczania płatności z budżetu UE na rzecz państw członkowskich, biorąc pod uwagę szczególnie sytuację wykrytą w tym roku w irlandzkim programie operacyjnym finansowanym z EFS.
- Komisja powinna zapewnić, by realizowane operacje skutecznie przyczyniały się do osiągnięcia celów programów operacyjnych, gdy programy te są oparte na istniejących systemach krajowych. Powinna przy tym wziąć pod uwagę w szczególności taką sytuację, jak wykryta w tym roku sytuacja młodzieży NEET uczestniczącej w programach operacyjnych finansowanych z EFS / w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w Hiszpanii.
- Komisja powinna przypomnieć organom wdrażającym programy, że przed zadeklarowaniem wydatków w ramach programów EFS / inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych z okresu programowania 2014–2020 należy zweryfikować, czy uczestnicy mają status NEET. Takie kontrole kwalifikowalności powinny być przeprowadzane na podstawie wiarygodnych i sprawdzonych źródeł, przy szczególnym uwzględnieniu sytuacji stwierdzonej w tym roku w przypadku programów operacyjnych finansowanych z EFS / w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych we Francji i w Irlandii.

- o Komisja powinna zweryfikować, czy producenci szczepionek przeciwko COVID-19 przestrzegają warunków umów zakupu z wyprzedzeniem, w szczególności jeżeli chodzi o szacowane koszty produkcji, wykorzystanie finansowania z góry oraz w stosownych przypadkach zapisy dotyczące niedochodowości. W razie konieczności powinna ona podjąć działania naprawcze.
- o Komisja powinna przypomnieć instytucjom audytowym, że ramy prawne zobowiązują je do zapewnienia ścieżki audytu, na podstawie której Komisja może zweryfikować, czy ich procedury doboru próby są niezależne, obiektywne i bezstronne.
- o W swoich rocznych sprawozdaniach z działalności Komisja powinna zamieszczać informacje na temat toczących się procedur praworządności przeciwko państwom członkowskim. Powinna też poinformować, jak takie procedury mogą wpłynąć na poziom pewności w zakresie prawidłowości wydatków, jaki Komisja może uzyskać za pośrednictwem systemów kontroli i uzyskiwania pewności krajów, których te procedury dotyczą.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w dziale „Spójność, odporność i wartości” można znaleźć w rozdziale 5 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Zasoby naturalne i środowisko

Łącznie: 56,8 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Ten obszar wydatków obejmuje wspólną politykę rolną (WPR), wspólną politykę rybołówstwa, a także część wydatków UE przeznaczonych na środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu.

97% wydatków w dziale „Zasoby naturalne i środowisko” przypada na WPR. Trzy ogólne cele tej polityki określone w przepisach unijnych to:

- o rentowna produkcja żywności, z akcentem na dochód z działalności rolniczej, wydajność rolnictwa i stabilność cen;
- o zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i działania na rzecz klimatu, z akcentem na emisję gazów cieplarnianych, różnorodność biologiczną, gleby i wodę;
- o zrównoważony rozwój terytorialny.

Wydatki WPR realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) można podzielić na dwie szerokie kategorie:

- o płatności bezpośrednie dla rolników, finansowane w pełni z budżetu UE;
- o rolnicze środki rynkowe, również w pełni finansowane z budżetu UE, z wyjątkiem pewnych działań współfinansowanych przez państwa członkowskie, w tym działań promocyjnych.

Ponadto w ramach WPR wspierane są strategie i projekty z zakresu rozwoju obszarów wiejskich za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Ten dział WRF obejmuje też wydatki unijne na politykę morską i rybołówstwa oraz część wydatków UE na środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu, w tym EFMR i program LIFE.

W 2021 r. kontrolą w tym dziale WRF objęto wydatki na kwotę 56,6 mld euro.

Komisja zarządza WPR wspólnie z państwami członkowskimi.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?	Szacowany najbardziej prawdopodobny poziom błędu
56,6 mld euro	Zbliżony do progu istotności	1,8% (w 2020 r. – 2,0%)

Na podstawie skwantyfikowanych błędów i innych dowodów uzyskanych za pośrednictwem systemu kontroli Trybunał ustalił, że poziom błędu w dziale „Zasoby naturalne i środowisko” jest zbliżony do progu istotności.

Wyniki prac Trybunału wskazują, że podobnie jak w poprzednich latach w przypadku płatności bezpośrednich, które są oparte w dużej mierze na zadeklarowanej przez rolników powierzchni gruntów rolnych i stanowią 67% wydatków w dziale „Zasoby naturalne i środowisko”, poziom błędu znajdował się poniżej progu istotności. Jednocześnie wyniki te wskazują, że ogółem w pozostałych obszarach (rozwój obszarów wiejskich, środki rynkowe, rybołówstwo, środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu), na które przypada 33% wydatków w tym dziale WRF, wystąpił istotny poziom błędu.

Płatności bezpośrednie dla rolników – skuteczny system kontroli

Głównym narzędziem zarządzania w przypadku płatności bezpośrednich jest zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK), który obejmuje system identyfikacji działek rolnych (LPIS). Dzięki ZSZiK udało się obniżyć poziom błędu w płatnościach bezpośrednich, przy czym szczególnie skuteczny w tym względzie jest LPIS.

W 84 zbadanych transakcjach dotyczących płatności bezpośrednich Trybunał wykrył jedynie trzy drobne błędy kwantyfikowalne, które wynikały z zawyżenia przez rolników powierzchni gruntów rolnych kwalifikujących się do objęcia wsparciem.

Kontrole w formie monitorowania

Od 2018 r. agencje płatnicze państw członkowskich mogą przeprowadzać kontrole w formie monitorowania. W ramach tego podejścia wykorzystuje się zautomatyzowane procesy przetwarzania danych pochodzących z satelitów Sentinel unijnego programu Copernicus do celów kontrolowania zgodności z określonymi zasadami WPR. W przypadku gdy wszystkie kryteria kwalifikowalności obowiązujące w ramach danego systemu płatności mogą zostać zweryfikowane drogą satelitarną, takie podejście umożliwia agencjom płatniczym zdalne monitorowanie całej populacji odbiorców pomocy.

Kontrole w formie monitorowania mogą być wykorzystywane do ostrzegania rolników w dowolnym momencie w trakcie sezonu wegetacyjnego o potencjalnych przypadkach niezgodności z zasadami obowiązującymi w danym systemie płatności. Dzięki temu rolnicy mają większe możliwości skorygowania swoich wniosków, zanim zostaną one sfinalizowane.

W ramach swoich prac Trybunał zbadał wdrożenie kontroli w formie monitorowania w Hiszpanii i Włoszech. Hiszpania przeprowadza kontrole tego rodzaju w odniesieniu do płatności bezpośrednich od 2019 r. Niektóre regiony rozszerzają zakres tych kontroli na coraz większą liczbę działań w ramach rozwoju obszarów wiejskich. We Włoszech kontrole te dotyczyły jedynie płatności bezpośrednich, ale władze włoskie zamierzają rozszerzyć je na niektóre działania w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Komisja zobowiązała się do zapewnienia państwom członkowskim wsparcia przy poszerzaniu zakresu kontroli w formie monitorowania. Według stanu na koniec 2021 r. kontrole takie przeprowadzono w odniesieniu do 13,1% obszarów objętych głównymi systemami pomocy bezpośredniej (tj. systemem płatności podstawowej i systemem jednolitej płatności obszarowej).

Rozwój obszarów wiejskich, środki rynkowe, rybołówstwo, środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu – większe ryzyko wystąpienia błędu

W porównaniu z płatnościami bezpośrednimi wspomniane wyżej obszary wydatków podlegają bardziej skomplikowanym warunkom kwalifikowalności, co przekłada się na wyższe ryzyko wystąpienia błędu.

Spśród 104 skontrolowanych transakcji w ramach rozwoju obszarów wiejskich w 90 nie wystąpił błąd. Trybunał wykrył i skwantyfikował błędy w 13 przypadkach, przy czym w sześciu wpływ tych błędów przekraczał 20%. Wykrył także jeden przypadek niezgodności z przepisami, który nie miał wpływu finansowego.

Przykład niespełnienia zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego stanowiącego warunek kwalifikowalności

W Polsce rolnik otrzymał wsparcie w ramach działania M10 w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne). Zadeklarował on do objęcia działaniem trzy działki rolne, na których miał przestrzegać szeregu zobowiązań:

- skoszenie zadeklarowanych obszarów jednorazowo w okresie od 15 czerwca do 30 września;
- pozostawienie 15–20% powierzchni dwóch z zadeklarowanych działek bez koszenia;
- zebranie lub złożenie w baloty skoszonej biomasy w terminie dwóch tygodni od koszenia.

Kontrolerzy Trybunału stwierdzili, że większość danych zarejestrowanych w rejestrze gospodarstwa nie odpowiada faktycznym pracom rolnym. Korzystając z obrazów satelitarnych z satelitów Sentinel, byli w stanie stwierdzić, że:

- jedna z działek nie została skoszona w ogóle;
- jedna z działek, której część powinna była pozostać nieskoszona, została skoszona w całości;
- w przypadku dwóch działek data koszenia była inna niż ta podana przez rolnika w rejestrze, w związku z czym kontrolerzy Trybunału stwierdzili, że skoszona biomasa została zebrana lub złożona w baloty ponad dwa tygodnie po terminie koszenia.

Biorąc pod uwagę kary przewidziane w przepisach krajowych, to niespełnienie zobowiązań skutkuje błędem na poziomie 57% skontrolowanej płatności.

Rolnicze środki rynkowe stanowią trzon wielu różnych programów wsparcia podlegających różnym warunkom kwalifikowalności. Trybunał zbadał 14 transakcji i wykrył cztery przypadki zwrotu kosztów niekwalifikowalnych przez agencje płatnicze. Wpływ każdego z tych błędów wyniósł poniżej 20%.

W poszczególnych projektach dotyczących rybołówstwa, środowiska naturalnego i działań w dziedzinie klimatu obowiązują różne kryteria wyboru i warunki kwalifikowalności. Trybunał skontrolował cztery transakcje objęte zarządzaniem bezpośrednim i nie wykrył żadnych błędów. W sześciu innych transakcjach, które były objęte zarządzaniem dzielonym, Trybunał wykrył trzy błędy kwantyfikowalne (w tym jeden o wpływie powyżej 20%), wynikające z nieprawidłowego obliczenia kosztów kwalifikowalnych.

Kontrole spójności

W odniesieniu do roku budżetowego 2021 Trybunał zbadał jakość i spójność statystyk kontroli i danych dotyczących płatności przekazanych Komisji przez państwa członkowskie. Ogólnie rzecz biorąc, Trybunał stwierdził, że systemy wybranych agencji płatniczych umożliwiły wiarygodne obliczenie płatności w ramach pomocy, prawidłowo uwzględniając korekty wynikające z danych z kontroli.

Działanie M21

Głównym celem działania M21 („Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19”) było zaradzenie problemom z zachowaniem płynności wśród rolników oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które odczuły skutki pandemii COVID-19. Trybunał zbadał wdrożenie tego działania w czterech państwach członkowskich i wykrył niewielką liczbę przypadków, w których środki finansowe otrzymali beneficjenci niespełniający stosownych kryteriów. Takim sytuacjom mogłyby zapobiec agencje płatnicze, gdyby zamiast korzystać z arkuszy Excel skorzystały z ZSZIK.

Sprawozdawczość Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI) na temat prawidłowości wydatków w ramach WPR

Dyrektor każdej z agencji płatniczych przedstawia DG AGRI doroczną deklarację zarządczą dotyczącą skuteczności wdrożonych przez agencję systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości zrealizowanych przez nią wydatków. Dodatkowo państwa członkowskie przekazują co roku sprawozdania z przeprowadzanych przez siebie kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu (tzw. statystyki kontroli).

Począwszy od 2015 r. w celu zapewnienia większej pewności jednostki certyfikujące są zobowiązane do wydawania w odniesieniu do każdej agencji płatniczej dorocznej opinii na temat legalności i prawidłowości wydatków, o których zwrot wnioskowały państwa członkowskie.

Aby oszacować kwotę obciążoną ryzykiem w momencie dokonywania płatności, DG AGRI wykorzystuje poziomy błęd podane w statystykach kontroli, dokonując dostosowań na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące oraz wyników swoich własnych kontroli systemów i wydatków poszczególnych agencji płatniczych. Dyrekcja oszacowała, że ryzyko w momencie dokonywania płatności kształtowało się na poziomie około 1,8% ogółu wydatków WPR w 2021 r., przy czym zgodnie z szacunkami Dyrekcji kwota obciążona ryzykiem (skorygowany poziom błęd) kształtowała się na poziomie około 1,4% w przypadku płatności bezpośrednich, 2,9% w przypadku rozwoju obszarów wiejskich oraz 2,1% w przypadku środków rynkowych.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Opierając się na doświadczeniach ze stosowania kontroli w formie monitorowania, Komisja powinna ułatwić wymianę dobrych praktyk w zakresie korzystania przez państwa członkowskie z nowych technologii przy kontrolowaniu płatności w ramach WPR, tak aby wspierać te państwa we wdrożeniu systemu monitorowania obszarów począwszy od 2023 r.
- Komisja powinna przeprowadzić stosowne audyty oraz proces monitorowania i oceny, aby upewnić się, że finansowanie w ramach działania M21 trafiło, zgodnie z założeniami, do kwalifikujących się beneficjentów borykających się z problemami z płynnością finansową, które zagrażały dalszej działalności biznesowej lub rolniczej.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w dziale „Zasoby naturalne i środowisko” można znaleźć w rozdziale 6 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Migracja i zarządzanie granicami Bezpieczeństwo i obrona

Łącznie: 3,2 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Ten obszar wydatków obejmuje różne polityki związane z migracją i zarządzaniem granicami (dział 4 WRF) oraz bezpieczeństwem i obroną (dział 5 WRF). Trybunał zdecydował się przedstawić informacje na temat tych działów w jednym rozdziale, ponieważ w poprzednich WRF wydatki w tym obszarze były w przeważającej mierze planowane i księgowane w ramach jednego działu – działu 3 WRF „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”.

W przypadku działu 4 „Migracja i zarządzanie granicami” większość wydatków dotyczyła dokończenia projektów i programów z poprzedniego okresu programowania (2014–2020) w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy.

Te dwa fundusze mają na celu odpowiednio: wspieranie skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi i wypracowanie wspólnego unijnego podejścia do kwestii azylu i imigracji (FAMI) oraz przyczynianie się do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa w UE przy jednoczesnym ułatwieniu legalnego podróżowania dzięki jednolitej kontroli granic zewnętrznych pozostającej na wysokim poziomie oraz dzięki skutecznemu rozpatrywaniu wniosków wizowych Schengen (Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy). Zarządzanie tymi funduszami odbywa się w dużej mierze w trybie dzielonym z udziałem Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych (DG HOME) i państw członkowskich.

Innym istotnym obszarem wydatków w ramach działu 4 jest finansowanie na rzecz trzech agencji zdecentralizowanych (Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu – AUEA, Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej – Frontex, Agencja Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości – eu-LISA), które przyczyniają się do realizacji najważniejszych unijnych priorytetów w obszarach migracji i zarządzania granicami. Informacje na temat wydatków agencji UE Trybunał publikuje osobno w specjalnych sprawozdaniach rocznych i dorocznym podsumowaniu pt. „Kontrola agencji UE w skrócie”.

W 2021 r. populacja objęta kontrolą Trybunału wyniosła w przypadku działu 4 WRF 2,6 mld euro.

Jeśli chodzi o dział 5 WRF „Bezpieczeństwo i obrona”, jego część dotycząca bezpieczeństwa obejmuje pozostałe do wykorzystania środki z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – instrumentu dotyczącego współpracy policyjnej na lata 2014–2020, środki na rzecz likwidacji obiektów jądrowych (wsparcie finansowe UE na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w Bułgarii, na Litwie i w Słowacji) oraz środki na rzecz trzech unijnych agencji zdecentralizowanych działających w obszarze bezpieczeństwa (Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii – EMCDDA, Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania – Europol, Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania – CEPOL). Część działu dotycząca obrony obejmuje natomiast Europejski Fundusz Obronny, w ramach którego wspierane są wspólne projekty w dziedzinie obronności na wszystkich etapach procesu badawczo-rozwojowego.

W 2021 r. populacja objęta kontrolą Trybunału w przypadku działu 5 WRF wyniosła 0,6 mld euro.

Ustalenia Trybunału

W odniesieniu do 2021 r. Trybunał zbadał próbę 28 transakcji. Choć wyniki tej kontroli stanowią wkład w ogólne poświadczenie wiarygodności wydawane przez Trybunał, próba ta nie jest reprezentatywna dla wydatków w ramach działów 4 i 5 WRF. Z tego względu Trybunał nie jest w stanie podać informacji na temat szacunkowego poziomu błędu dla tych działów.

Błędy wystąpiły w dziewięciu spośród 28 transakcji zbadanych przez Trybunał (32%). Trybunał skwantyfikował sześć błędów, które miały wpływ na kwoty wydatkowane z budżetu UE. Wykrył także sześć przypadków nieprzestrzegania przepisów prawa i przepisów finansowych (które nie miały jednak wpływu finansowego na budżet UE).

Przykład – zakup pojazdów niekwalifikowalnego rodzaju

Trybunał skontrolował projekt zrealizowany w Bułgarii ze środków instrumentu dotyczącego współpracy policyjnej w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Odnośny projekt – objęty zarządzaniem dzielonym i wdrożony przez wydział ministerialny – obejmował zakup 18 nowych samochodów terenowych.

Kontrolerzy Trybunału dobrali losową próbę dziesięciu samochodów kupionych w ramach projektu i przeprowadzili szczegółową weryfikację, w wyniku której stwierdzili, że jedynie pięć z tych pojazdów odpowiada definicji pojazdu terenowego z dyrektywy 2007/46/WE. Trybunał uznaje zatem, że 50% kosztów projektu to koszty niekwalifikowalne. Ponadto rejestr zawierający informacje na temat wykorzystania samochodów nie był wystarczająco szczegółowy, by można było wykazać, że zakupione pojazdy były użytkowane wyłącznie w związku z realizowanym projektem.

Trybunał dokonał przeglądu prac przeprowadzonych przez trzy instytucje audytowe i stwierdził, że instytucje te opracowały i wdrożyły szczegółowe procedury o jakości odpowiedniej do tego, aby mogły informować o przeprowadzonych pracach w rocznych sprawozdaniach z kontroli, które przesyłają Komisji. Trybunał wykrył jednak niedociągnięcia w ich pracach audytowych i sprawozdawczości.

Roczne sprawozdania z działalności i inne mechanizmy zarządzania

Trybunał dokonał przeglądu rocznego sprawozdania z działalności DG HOME i nie znalazł informacji, które mogłyby stać w sprzeczności z jego ustaleniami. Przeprowadzona przez Trybunał kontrola 25 transakcji objęła jedynie niewielką część transakcji, za które odpowiada DG HOME, stąd na podstawie wyników swoich prac nie był on w stanie zweryfikować oświadczenia DG zawierającego poświadczenie wiarygodności.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna zapewnić beneficjentom działań unijnych, odbiorcom unijnego wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych oraz organom państw członkowskich odpowiedzialnym za wdrażanie finansowania DG HOME dalsze wytyczne dotyczące:
 - a) przestrzegania zasad gromadzenia odpowiedniej dokumentacji poświadczającej, która może zostać przedstawiona w razie weryfikacji lub kontroli;
 - b) obowiązku przestrzegania przepisów krajowych w zakresie zamówień publicznych przy zakupie towarów lub usług.
- Komisja powinna przeprowadzać lepiej ukierunkowane kontrole *ex ante* dotyczące kwalifikowalności wydatków, w szczególności w odniesieniu do pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych, zwracając szczególną uwagę na ewentualne ryzyko związane z:
 - a) określonym rodzajem wydatków (np. zamówienia);
 - b) określonym rodzajem beneficjentów (np. beneficjenci z niewielkim doświadczeniem w zakresie finansowania unijnego lub nieposiadający takiego doświadczenia).

Komisja powinna przy tym uwzględnić fakt, że wykorzystywanie świadectw audytu na poświadczenie wniosków o płatność składanych przez beneficjentów wiąże się z ograniczeniami.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w działach „Migracja i zarządzanie granicami” oraz „Bezpieczeństwo i obywatelstwo” można znaleźć w rozdziale 7 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Sąsiedztwo i świat

Łącznie: 10,9 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Ten obszar obejmuje wydatki na wszystkie działania zewnętrzne finansowane z budżetu ogólnego UE (z wyjątkiem *Europejskich Funduszy Rozwoju*). Celem odnośnych polityk jest: propagowanie wartości, zasad i podstawowych interesów UE na całym świecie oraz przyczynianie się do wspierania multilateralizmu i silniejszych partnerstw z państwami trzecimi, a także wspieranie państw beneficjentów w przyjmowaniu i realizowaniu reform koniecznych do dostosowania do unijnych wartości, z myślą o przyszłym członkostwie w Unii, a tym samym przyczynianie się do stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu tych państw.

Płatności w tym dziale są realizowane w ponad 150 krajach z wykorzystaniem różnych instrumentów i metod realizacji takich jak zamówienia na roboty budowlane / dostawy / usługi, dotacje, specjalne pożyczki, gwarancje kredytowe i pomoc finansowa, wsparcie budżetowe i inne ukierunkowane formy pomocy budżetowej.

W 2021 r. wydatki objęte kontrolą w tym obszarze wyniosły 10 mld euro.

Ustalenia Trybunału

Trybunał zbadał próbę 67 transakcji, która – choć wyniki jej kontroli stanowią wkład w ogólne poświadczenie wiarygodności wydawane przez Trybunał – nie jest reprezentatywna dla wydatków w ramach tego działu WRF. Z tego względu nie był w stanie oszacować poziomu błędu dla tego działu WRF.

Błędy wystąpiły w 32 (48%) spośród 67 transakcji zbadanych przez Trybunał. Pomimo niewielkich rozmiarów próby wyniki kontroli potwierdzają, że ryzyko wystąpienia błędu w tym dziale WRF jest wysokie. Trybunał skwantyfikował 24 błędy, które miały wpływ na kwoty wydatkowane z budżetu UE. Do najczęściej występujących błędów w dziale należały nieponiesione koszty, koszty niekwalifikowalne, brak dokumentów poświadczających i błędy w udzielaniu zamówień publicznych.

Przykład – część wydatków nie została poniesiona

DG NEAR

Trybunał skontrolował wydatki zadeklarowane w ramach umowy o przyznaniu wkładu przez organizację międzynarodową zajmującą się równouprawnieniem płci i wzmocnieniem pozycji kobiet. Dotyczyły one działania mającego na celu zwalczanie stereotypów płciowych w państwach partnerstwa wschodniego. Zgodnie z umową o przyznaniu wkładu całkowity szacowany koszt działania wynosi 7,9 mln euro, a wkład UE – maksymalnie 7 mln euro.

W odniesieniu do pierwszych 12 miesięcy z trzyletniego okresu realizacji beneficjent zadeklarował 2,2 mln euro poniesionych wydatków, a Komisja te wydatki zatwierdziła. Trybunał skontrolował dokumenty poświadczające i stwierdził, że wydatki kwalifikowalne wyniosły jedynie 1,2 mln euro, a organizacja międzynarodowa nieprawidłowo zadeklarowała kwotę 977 434 euro jako poniesione wydatki. Wprawdzie zaciągnęła ona zobowiązania na tę kwotę, ale nie poniosła jeszcze faktycznych wydatków, w związku z czym Komisja nieprawidłowo rozliczyła 44% skontrolowanej kwoty.

Mniejszym ryzykiem błędu obarczone były transakcje związane ze wsparciem budżetowym oraz projektami realizowanymi przez organizacje międzynarodowe z zastosowaniem tzw. podejścia założeniowego (zgodnie z którym wkłady wnoszone przez Komisję na rzecz projektów z udziałem wielu darczyńców są łączone ze środkami przekazanymi przez innych darczyńców i nie są zarezerwowane na ściśle określone i dające się wyodrębnić pozycje wydatków). W odniesieniu do 2021 r. Trybunał wykrył po jednym błędzie w każdym z tych obszarów wydatków.

Podobnie jak w poprzednich latach niektóre organizacje międzynarodowe zapewniły Trybunałowi jedynie ograniczony dostęp do dokumentów (udostępniając je przykładowo w formie wyłącznie do odczytu), co oznaczało, że kontrolerzy Trybunału nie mogli ich skopiować. Problemy te utrudniły Trybunałowi planowanie i realizację kontroli i doprowadziły do powstania opóźnień w jego pracach. Choć Komisja zintensyfikowała wymianę informacji na ten temat z organizacjami międzynarodowymi, Trybunał wciąż napotyka problemy z dostępem do wymaganych dokumentów.

Badanie poziomu błędu rezydualnego przeprowadzone przez DG NEAR

W 2021 r. Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (DG NEAR) zleciła przeprowadzenie siódmego badania poziomu błędu rezydualnego zewnętrznemu wykonawcy. Celem tego badania jest oszacowanie poziomu błędów, których nie udało się wykryć w toku wszystkich kontroli zarządczych przeprowadzonych przez DG NEAR, mających zapobiec błędom lub je wykryć i skorygować w całym obszarze odpowiedzialności dyirekcji, tak aby można było sformułować wnioski co do skuteczności tych kontroli. Badanie poziomu błędu rezydualnego nie ma charakteru usługi atestacyjnej ani kontroli.

Podobnie jak w poprzednich latach oszacowany w badaniu ogólny poziom błędu rezydualnego w DG NEAR nie przekroczył ustalonego przez Komisję progu istotności wynoszącego 2% (w 2021 r. – 1,05%, w 2020 r. – 1,36%).

W swoich wcześniejszych sprawozdaniach rocznych Trybunał opisywał już ograniczenia tych badań, które mogą prowadzić do niedoszacowania poziomu błędu rezydualnego.

Z populacji objętej badaniem poziomu błędu rezydualnego w 2021 r. wykluczono zadawnione umowy zamknięte w okresie referencyjnym o łącznej wartości 389 mln euro oraz tematyczne umowy o udzielenie dotacji zawarte przez DG NEAR o wartości 50 mln euro. Te dwie wykluczone kategorie umów – o łącznej wartości 439 mln euro – stanowią razem około 20% portfela zamkniętych umów w DG NEAR (o wartości 2,27 mld euro). Tym samym z wszelkich przeglądów poziomu błędu rezydualnego trwale wykluczono istotną część umów – zwłaszcza że ostateczna populacja objęta badaniem poziomu błędu rezydualnego na potrzeby obliczenia globalnego poziomu błędu (dla DG) obejmuje kwotę około 1,7 mld euro – i w rezultacie pewne błędy mogą pozostać niewykryte. Wykluczenie tych umów stanowi ograniczenie, które nie zostało wykazane przez DG NEAR w jej rocznym sprawozdaniu z działalności za 2021 r.

Roczne sprawozdania z działalności i inne mechanizmy zarządzania

Mając na względzie szacowany niski poziom błędu rezydualnego, dyrektor generalny DG ECHO oświadczył, że ekspozycja finansowa Dyrekcji kształtuje się poniżej progu istotności wynoszącego 2%. Jedynie niewielka część przeprowadzonych przez Trybunał kontroli dotyczy transakcji, za które odpowiada DG ECHO, stąd Trybunał nie był w stanie zweryfikować tej informacji na podstawie wyników swoich prac.

Pandemia COVID-19 i kryzysy polityczne utrudniły świadczenie pomocy humanitarnej, ponieważ dostęp do osób dotkniętych kryzysami humanitarnymi był ograniczony lub zablokowany. Ryzyko to dotyczy nie tylko ocen potrzeb humanitarnych, ale również świadczenia samej pomocy i przeprowadzania powiązanych kontroli.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna podjąć stosowne działania mające na celu zagwarantowanie, że wszelkie zobowiązania lub płatności zaliczkowe zadeklarowane przez beneficjentów w sprawozdaniach finansowych jako koszty poniesione zostaną potrącone przed dokonaniem płatności lub rozliczenia.
- Komisja powinna usprawnić mechanizmy kontrolne stosowane przy sporządzaniu umów w sprawie finansowania dotyczących operacji wsparcia budżetowego, tak aby ustanowić w tych umowach jasne warunki, jeśli chodzi o przekazanie środków na rachunek skarbowy w banku centralnym państwa będącego beneficjentem i obowiązujący kurs wymiany. Powinny one być spójne z wytycznymi dotyczącymi wsparcia budżetowego.
- W rocznym sprawozdaniu z działalności za 2022 r. i w sprawozdaniach za kolejne lata Komisja powinna opublikować informacje na temat kategorii i wartości umów wyłączonych z populacji objętej badaniem poziomu błędu rezydualnego.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w dziale „Sąsiedztwo i świat” można znaleźć w rozdziale 8 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Europejska administracja publiczna

Łącznie: 10,7 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Przeprowadzona przez Trybunał kontrola objęła wydatki administracyjne instytucji i organów UE: Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ), Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES), Komitetu Regionów (KR), Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD).

W 2021 r. łączna kwota wydatków administracyjnych poniesionych przez instytucje i organy wyniosła 10,7 mld euro. Kwota ta obejmowała wydatki na zasoby kadrowe oraz renty i emerytury (około 68% wszystkich wydatków), a także wydatki na budynki, wyposażenie, energię, telekomunikację i informatykę.

Sprawozdania finansowe samego Trybunału Obrachunkowego są badane przez zewnętrznego biegłego rewidenta. Każdego roku odnośna opinia pokontrolna i sprawozdanie z tej kontroli publikowane są w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz na stronie internetowej Trybunału.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?
10,7 mld euro	Nie – istotny poziom błędu nie wystąpił ani w 2021 r., ani w 2020 r.

W 2021 r. Trybunał zbadał wybrane systemy nadzoru i kontroli Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Przeprowadził również badanie 60 transakcji.

Podobnie jak w poprzednich latach oszacował, że poziom błędu znajduje się poniżej progu istotności.

Trybunał nie stwierdził żadnych konkretnych problemów w przypadku Rady Unii Europejskiej, TSUE, EKES, KR, Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i EIOD. Niezależny biegły rewident Trybunału nie zgłosił żadnych konkretnych problemów na podstawie przeprowadzonych przez siebie prac.

Parlament Europejski

Trybunał stwierdził dwa błędy kwantyfikowalne w płatnościach dokonanych przez Parlament Europejski. Jeden z nich dotyczył niewielkiej nadpłaty za usługi informatyczne w wyniku nieprawidłowego zastosowania warunków umownych. Drugi wystąpił natomiast w płatności dokonanej przez Parlament Europejski na rzecz europejskiej grupy politycznej. Wewnętrzne przepisy Parlamentu Europejskiego dotyczące zamówień publicznych są niezgodne z rozporządzeniem finansowym, ponieważ ograniczają konkurencję. Trybunał stwierdził, że wspomniana grupa polityczna nie przestrzegała w pełni tych przepisów wewnętrznych, ponieważ nie znalazła wystarczającej liczby oferentów i nie udokumentowała w odpowiedni sposób kryteriów, na podstawie których udzieliła zamówienia.

Trybunał zbadał ponadto płatność na kwotę 74,9 mln euro związaną z zakupem budynku w Brukseli. Z jego ustaleń wynika, że budynek ten był o 30% droższy w przeliczeniu na metr kwadratowy niż inna nieruchomość brana pod uwagę przez Parlament, a w kryteriach udzielenia zamówienia w istotnym stopniu ograniczono znaczenie ceny jako czynnika mającego wpływ na decyzję w sprawie zakupu, co sprawiło, że wybranie jakiegokolwiek innej oferty stało się mało prawdopodobne.

Komisja Europejska

Trybunał wykrył jeden błąd kwantyfikowalny w płatnościach dokonanych przez Komisję, dotyczący nieprawidłowego potrącenia na niewielką kwotę w odniesieniu do wypłat emerytur. Ponadto odnotował, że Komisja tymczasowo zawiesiła pewne weryfikacje dotyczące uprawnień emerytalnych ze względu na pandemię COVID-19.

Europejska Służba Działań Zewnętrznych

Trybunał wykrył dwa błędy kwantyfikowalne w płatnościach dokonanych przez ESDZ. Jeden z nich polegał na braku umowy, na podstawie której delegatura UE dokonała zakupu usług. Drugi dotyczył świadczeń wypłaconych pracownikowi, który nie zgłosił ostatnich zmian w sytuacji osobistej.

Trybunał zbadał ponadto postępowania o udzielenie zamówienia i procedury naboru personelu miejscowego zorganizowane przez delegatury UE. ESDZ udoskonalila wprowadzie proces udzielania zamówień, kontrolerzy wciąż jednak stwierdzili uchybienia. W przypadku połowy skontrolowanych postępowań Trybunał wykrył pewne niedociągnięcia dotyczące stosowania przez delegatury UE przepisów dotyczących zamówień publicznych. Wykrył też pewne uchybienia we wszystkich skontrolowanych procedurach rekrutacji pracowników miejscowych. Mogły one mieć niekorzystny wpływ na przejrzystość procesu rekrutacyjnego, a ponadto utrudniać zidentyfikowanie najlepszych kandydatów i ich równe traktowanie.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Służby administracji Parlamentu Europejskiego powinny dokonać przeglądu wytycznych w sprawie stosowania przez grupy polityczne przepisów dotyczących zamówień publicznych, a także powinny zaproponować Prezydium rewizję tych przepisów, tak aby zapewnić ich większą spójność z rozporządzeniem finansowym. Powinny też lepiej monitorować stosowanie tych przepisów.
- ESDZ powinna podjąć odpowiednie kroki, aby zagwarantować przestrzeganie przez delegatury UE przepisów dotyczących zamówień publicznych, w tym zapewnić im lepsze przeszkolenie oraz udoskonalić wytyczne i szablony.
- ESDZ powinna zapewnić delegaturom UE lepsze szkolenia i wytyczne w zakresie procedur rekrutacji pracowników miejscowych, tak aby zapewnić przestrzeganie zasad przejrzystości i równego traktowania. Powinna również baczniej nadzorować, czy delegatury UE dokumentują poszczególne etapy procesu rekrutacji.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE w dziale „Europejska administracja publiczna” można znaleźć w rozdziale 9 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

Łącznie: 46,4 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

W 2021 r. zakresem prac Trybunału objęto po raz pierwszy również pojedynczą płatność dokonaną w ramach RRF na rzecz Hiszpanii. RRF to główny element pakietu NGEU, który ma na celu wspieranie odbudowy gospodarki po kryzysie spowodowanym pandemią COVID-19. RRF to tymczasowy instrument, który jest wdrażany i finansowany w zupełnie inny sposób niż wydatki budżetowe z WRF. W odróżnieniu od wydatków z budżetu UE, które dokonywane są na zasadzie zwrotu kosztów lub po spełnieniu pewnych warunków, w przypadku RRF państwa członkowskie otrzymują bowiem płatności po osiągnięciu wcześniej uzgodnionych kamieni milowych lub wartości docelowych.

W populacji objętej kontrolą Trybunału znalazła się jedyna płatność dokonana w 2021 r. – na rzecz Hiszpanii – oraz rozliczenie powiązanych z nią płatności zaliczkowych.

Wniosek Hiszpanii o płatność (z 11 listopada 2021 r.) obejmował 52 kamienie milowe, które władze hiszpańskie zgłosiły jako osiągnięte. Kwota wypłacona Hiszpanii wyniosła 11,5 mld euro. Komisja przyjęła pozytywną ocenę wstępną 3 grudnia 2021 r., a po otrzymaniu pozytywnej opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego Rady zdecydowała o wypłaceniu środków, o czym poinformowała w decyzji wykonawczej przyjętej 22 grudnia 2021 r. W efekcie 27 grudnia 2021 r. Hiszpanii wypłacono kwotę 10 mld euro, równocześnie rozliczając zaliczki w wysokości 1,5 mld euro.

Rezultaty prac Trybunału stanowią podstawę do wydania przez Trybunał opinii na temat prawidłowości wydatków z RRF dokonanych w 2021 r.

Ustalenia Trybunału

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?
11,5 mld euro	Nie

Kontrola przeprowadzona przez Trybunał dotyczyła prawidłowości płatności w ramach RRF na rzecz Hiszpanii. Trybunał dokonał oceny, opierając się w tym celu na kontroli spełnienia warunku płatności, czyli na weryfikacji, czy kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady zostały osiągnięte w zadowalającym stopniu. W tym celu zbadał on, czy Komisja zgromadziła wystarczające i odpowiednie dowody na uzasadnienie swojej oceny dotyczącej osiągnięcia w stopniu zadowalającym 52 kamieni milowych uwzględnionych we wniosku o płatność przedłożonym przez Hiszpanię. W zakres tej oceny nie wchodzi badanie zgodności z innymi przepisami krajowymi i unijnymi.

Ogólne dowody kontroli uzyskane przez Trybunał w toku prac wskazują, że jeden z 52 kamieni milowych związanych z tą pierwszą płatnością na rzecz Hiszpanii nie został osiągnięty w stopniu zadowalającym. Komisja nie określiła jeszcze metody, która pozwoliłaby wyrazić liczbowo wpływ nieosiągnięcia kamienia milowego lub wartości docelowej. Zdaniem Trybunału błąd ten nie jest istotny.

Kamień milowy 395 – zmiana w podatku dochodowym od osób prawnych w 2021 r.

Opis kamienia milowego 395 (reforma C28.R8) w załączniku do decyzji wykonawczej Rady (s. 244):

„Wejście w życie zmian wprowadzonych ustawą budżetową na 2021 r. oraz rozporządzeniami w sprawie rozwoju dotyczącymi podatku dochodowego od osób prawnych w celu zwiększenia dochodów z podatku od osób prawnych”.

Opis reformy 8 (C28.R8) – Krótkoterminowe przyjęcie środków podatkowych w zakresie podatku od osób prawnych – w załączniku do decyzji wykonawczej Rady (s. 241):

„Reforma ma na celu zmianę ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w celu zwiększenia wkładu tego podatku w wsparcie wydatków publicznych, a także uproszczenie zwolnień i odliczeń w celu zapewnienia minimalnej stawki 15% dla podatników. Z drugiej strony zwolnienie dywidend i zysków kapitałowych wygenerowanych w związku z posiadaniem przez nie udziałów w spółkach zależnych, zarówno będących rezydentami, jak i nierezydentami na terytorium Hiszpanii, zmniejsza się o 5%. Realizacja działania zostanie zakończona do dnia 31 marca 2021 r.”

Komisja odpowiednio oceniła element dotyczący ograniczenia zwolnień dywidend oraz zysków kapitałowych. Nie oceniła jednak elementu reformy dotyczącego minimalnej stawki 15%, który przedstawiono w opisie reformy zawartym w decyzji wykonawczej Rady.

Inne stwierdzone przez Trybunał uchybienia w pracach Komisji w toku oceny kamieni milowych to niedostatecznie solidne kryteria dotyczące kontrolnych kamieni milowych i niewystarczająca dokumentacja jej prac. Uchybienia te nie mają jednak wpływu na ocenę osiągnięcia wspomnianego kamienia milowego.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- Komisja powinna w jasny i przejrzysty sposób uzasadnić, które elementy zawarte w ustaleniach operacyjnych i decyzji wykonawczej Rady uznaje za nieistotne dla oceny, czy kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający.
- Komisja powinna opracować metodykę ustalania wysokości kwoty, której płatność ma zostać zawieszona zgodnie z art. 24 ust. 6 i 8 rozporządzenia w sprawie RRF.
- Komisja powinna ulepszyć dokumentację dotyczącą oceny kamieni milowych i wartości docelowych, w pełni rejestrując wszystkie elementy zbadane w toku prac *ex ante*.

Pełne informacje na temat przeprowadzonej przez Trybunał kontroli wydatków UE z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności można znaleźć w rozdziale 10 [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

Europejskie Fundusze Rozwoju

Łącznie: 3,4 mld euro

Zakres kontroli przeprowadzonej przez Trybunał

Europejskie Fundusze Rozwoju (EFR) zostały uruchomione w 1959 r., a ich kolejne edycje stanowiły – aż do końca 2020 r. – główny instrument pomocy w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, którą UE niosła państwom Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajom i terytoriom zamorskim. Jedenasty – i zarazem ostatni – Europejski Fundusz Rozwoju obejmował WRF na lata 2014–2020. Umową ramową regulującą relacje między UE a państwami AKP oraz krajami i terytoriami zamorskimi była umowa o partnerstwie podpisana w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. na okres 20 lat. Podstawowym celem tej umowy było zmniejszanie, a docelowo wyeliminowanie ubóstwa, co stanowi główny cel współpracy na rzecz rozwoju określony w art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W WRF na lata 2021–2027 pomoc w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, którą Unia zapewnia państwom Afryki, Karaibów i Pacyfiku, została włączona do Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy (ISWMR – Globalny Wymiar Europy), zaś pomoc w zakresie współpracy na rzecz rozwoju krajów i terytoriów zamorskich została objęta decyzją o stowarzyszeniu zamorskim. Decyzja ta dotyczy również Grenlandii. Niemniej ósmy, dziewiąty, dziesiąty i jedenasty EFR nie zostały włączone do budżetu ogólnego UE, lecz będą nadal odrębnie wdrażane i pozostaną przedmiotem odrębnych sprawozdań aż do momentu zamknięcia.

W odniesieniu do 2021 r. łączne wydatki objęte kontrolą Trybunału w tym obszarze wyniosły 3,1 mld euro. Dotyczą one dziewiątego, dziesiątego i jedenastego EFR.

EFR są zarządzane przez Komisję – poza ramami budżetu ogólnego UE – oraz przez EBI. Spośród wszystkich dyrekcji generalnych największą odpowiedzialność za EFR ponosi Dyrekcja Generalna ds. Partnerstw Międzynarodowych (DG INTPA, dawniej DG DEVCO).

Ustalenia Trybunału

W sprawozdaniu finansowym za 2021 r. nie wystąpiły istotne zniekształcenia.

Trybunał stwierdza również, że w dochodach EFR nie wystąpił istotny poziom błędu.

W odniesieniu do wydatków za rok budżetowy 2021 Trybunał wydaje opinię negatywną.

Kwota objęta kontrolą	Czy wystąpił istotny poziom błędu?	Szacowany najbardziej prawdopodobny poziom błędu
3,1 mld euro	Tak	4,6% (w 2020 r. – 3,8%)

W celu skontrolowania prawidłowości transakcji Trybunał zbadał próbę obejmującą 140 transakcji, dobraną tak, by była reprezentatywna dla wszystkich rodzajów wydatków z EFR. Składała się ona z 26 transakcji powiązanych z kryzysowym funduszem powierniczym UE dla Afryki, 92 transakcji zatwierdzonych przez 17 delegatur UE i 22 płatności zatwierdzonych przez centralę Komisji.

Z powodu pandemii COVID-19 odbycie wizyt na miejscu w delegaturach UE nie było możliwe, w związku z czym kontrolerzy przeprowadzili zamiast nich przegląd dokumentacji. Brak wizyt kontrolnych uniemożliwił kontrolerom Trybunału przeprowadzenie niektórych procedur kontrolnych, zwłaszcza weryfikacji wykonania umów w przypadku wybranych transakcji, co spowodowało ograniczenie prac kontrolnych. Trybunał musiał dostosować swoje podejście – przeprowadził przeglądy dokumentacji dotyczącej transakcji i projektów oraz skontaktował się zdalnie z jednostkami kontrolowanymi. Kontrolerzy Trybunału stoją jednak na stanowisku, że uzyskane dowody stanowiły wystarczającą podstawę, by ukończyć prace kontrolne i sformułować wnioski.

Z ogólnej liczby 140 zbadanych transakcji błędy wystąpiły w 54 (38,8%). Na podstawie 43 skwantyfikowanych błędów Trybunał szacuje, że poziom błędów wynosi 4,6%. Trzy najczęściej występujące rodzaje błędów to wydatki niekwalifikowalne (38,6%), brak podstawowych dokumentów poświadczających (23,3%) i wydatki nieponiesione (14,9%).

Tak jak w 2020 r. Komisja i jej partnerzy wdrażający popełnili więcej błędów w transakcjach dotyczących dotacji oraz umów o przyznanie wkładu i umów o delegowaniu zadań zawieranych z państwami będącymi beneficjentami, organizacjami międzynarodowymi i agencjami państw członkowskich niż w przypadku innych form wsparcia (takich jak zamówienia na roboty budowlane, realizację dostaw czy świadczenie usług). Spośród 92 transakcji tego rodzaju zbadanych przez Trybunał w 39 wykryto błędy kwantyfikowalne, które łącznie złożyły się na 81,2% szacowanego poziomu błędów.

Przykład – brak podstawy prawnej skutkujący niekwalifikowalnością wydatków

Komisja podpisała z organizacją międzynarodową umowę o udzielenie dotacji, której przedmiotem była poprawa funkcji zarządzania płynnością w Nigrze i wprowadzenie w tym państwie pojedynczego rachunku skarbowego. Łączny koszt działania szacowano na 1,4 mln euro (wkład unijny ustalono na poziomie 100%).

Trybunał przeanalizował opiewającą na 82 mln euro umowę w sprawie finansowania, którą Komisja zawarła z Nigrem. W umowie tej stwierdza się, że środki finansowe należy przeznaczyć na wsparcie budżetowe i inne projekty, nie zawarto w niej jednak żadnej wzmianki o działaniach zmierzających do stworzenia pojedynczego rachunku skarbowego. Nie przewidziano w niej ponadto udzielenia zamówienia ani wspomnianej organizacji, ani żadnemu innemu podmiotowi, mimo że umowa w sprawie finansowania została wskazana jako podstawa prawna udzielenia takiego zamówienia. Cała wartość tego zamówienia (1,4 mln euro) jest zatem obciążona błędem.

Podobnie jak w poprzednich latach niektóre organizacje międzynarodowe zapewniły Trybunałowi jedynie ograniczony dostęp do dokumentów (udostępniając je przykładowo w formacie wyłącznie do odczytu), co oznaczało, że kontrolerzy Trybunału nie mogli ich skopiować. Problemy te utrudniły Trybunałowi planowanie i realizację kontroli i doprowadziły do powstania opóźnień w jego pracach. Choć Komisja zintensyfikowała wymianę informacji na ten temat z organizacjami międzynarodowymi, Trybunał wciąż napotyka problemy z dostępem do wymaganych dokumentów w niektórych organizacjach.

Badanie poziomu błędu rezydualnego przeprowadzone przez DG INTPA

W 2021 r. DG INTPA zleciła wykonawcy zewnętrznemu przeprowadzenie dziesiątego badania poziomu błędu rezydualnego w celu oszacowania poziomu błędów, których nie udało się wykryć w trakcie kontroli zarządczych mających zapobiec błędom lub je wykryć i skorygować w całym obszarze odpowiedzialności Dyrekcji, tak aby można było sformułować wnioski co do skuteczności tych kontroli.

Na potrzeby badania poziomu błędu rezydualnego za 2021 r. DG INTPA wykorzystała próbę 480 transakcji. Dzięki temu oprócz poziomu błędu w wydatkach ogółem po raz kolejny możliwe było przedstawienie osobnych poziomów błędu w wydatkach finansowanych z budżetu ogólnego UE oraz w wydatkach finansowanych z EFR. Oszacowany w badaniu ogólny poziom błędu rezydualnego szósty rok z rzędu nie przekroczył ustalonego przez Komisję progu istotności wynoszącego 2% (wyniósł 1,14%).

Badanie poziomu błędu rezydualnego nie ma charakteru usługi atestacyjnej ani kontroli. Prowadzone jest w oparciu o odnośną metodykę i podręcznik udostępnione przez DG INTPA. W swoich wcześniejszych sprawozdaniach dotyczących EFR Trybunał wskazywał już ograniczenia tych badań, które mogły doprowadzić do niedoszacowania poziomu błędu rezydualnego.

Jednym z aspektów badania poziomu błędu rezydualnego jest poziom zaufania pokładanego w pracach innych kontrolerów. W tym względzie odsetek transakcji, w przypadku których przyjęto pełne zaufanie, wzrósł z 15% w 2020 r. do 34% w 2021 r. Trybunał nadal jest zdania, że poleganie w tak dużym stopniu na pracy innych kontrolerów jest sprzeczne z celem badania poziomu błędu rezydualnego. Badanie to ma bowiem służyć oszacowaniu poziomu błędów, których nie udało się wykryć w trakcie kontroli zarządczych DG INTPA mających zapobiec błędom lub je wykryć i skorygować.

Przegląd rocznego sprawozdania z działalności DG INTPA

W oświadczeniu dyrektora generalnego zawierającym poświadczenie wiarygodności i ujętym w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2021 r. nie sformułowano żadnych zastrzeżeń. Począwszy od 2018 r. DG INTPA znacząco zawężyła zakres zastrzeżeń (tj. odsetek wydatków, do których się one odnosiły).

Trybunał jest zdania, że brak zastrzeżeń w rocznym sprawozdaniu z działalności DG INTPA za 2021 r. jest nieuzasadniony i wynika po części z ograniczeń w badaniu poziomu błędu rezydualnego.

DG INTPA podejmuje starania, by poprawić jakość danych wykorzystywanych do obliczenia zdolności naprawczej. Trybunał dokonał weryfikacji obliczeń dotyczących zdolności naprawczej za 2021 r., którą DG INTPA szacuje na 13,62 mln euro. Po zbadaniu 35% całej populacji odzyskanych kwot (pod względem wartości) nie wykrył żadnych błędów w badanej próbie.

Zalecenia Trybunału

Trybunał zaleca, co następuje:

- o Komisja powinna wzmocnić mechanizmy kontroli wewnętrznej, aby zagwarantować, że umowy nie będą podpisywane w przypadku braku obowiązującej podstawy prawnej.
- o Komisja powinna podjąć stosowne działania mające na celu zagwarantowanie, że wszelkie zobowiązania lub płatności zaliczkowe zadeklarowane przez beneficjentów w sprawozdaniach finansowych jako koszty poniesione zostaną potrącone przed dokonaniem płatności lub rozliczenia.

Pełne informacje na temat kontroli Trybunału dotyczącej Europejskich Funduszy Rozwoju można znaleźć w [sprawozdaniu rocznym za 2021 r.](#) dotyczącym działań finansowanych z ósmego, dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Informacje ogólne

Europejski Trybunał Obrachunkowy i jego działalność

Europejski Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym zewnętrznym kontrolerem Unii Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu. Zatrudnia około 900 osób – specjalistów oraz personel pomocniczy – ze wszystkich krajów UE.

Misją Trybunału jest przyczynianie się do sprawniejszego administrowania UE i zarządzania finansami Unii, promowanie rozliczalności i przejrzystości, a także działanie w charakterze niezależnego strażnika interesów finansowych obywateli UE.

Sprawozdania z kontroli i opinie sporządzane przez Trybunał stanowią zasadnicze ogniwo w łańcuchu rozliczalności UE. Są one wykorzystywane w celu rozliczania podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityki i programów UE, tj. Komisji, innych instytucji i organów UE oraz organów administracji w państwach członkowskich.

Trybunał ostrzega przed zagrożeniami, poświadcza wiarygodność, wskazuje uchybienia i dobre praktyki oraz formułuje wskazówki dla decydentów i prawodawców UE na temat tego, jak poprawić zarządzanie polityką i programami unijnymi. Wykonując swoje zadania, zapewnia on obywatelom Europy informacje o tym, jak wydawane są ich pieniądze.

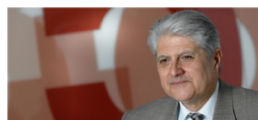
Klaus-Heiner LEHNE
Niemcy

Ladislav BALKO
Słowacja

Lazaros S. LAZAROU
Cypr

Pietro RUSSO
Włochy

Baudilio TOMÉ MUGURUZA
Hiszpania

Iliana IVANOVA
Bułgaria

Alex BRENNINKMEIJER
Niderlandy († 14 kwietnia 2022 r.)

Nikolaos MILIONIS
Grecja

Bettina JAKOBSEN
Dania

Jan GREGOR
Czechy

Mihails KOZLOVS
Łotwa

Rimantas ŠADŽIUS
Litwa

Leo BRINCAT
Malta

Juhan PARTS
Estonia

Ildikó GÁLL-PELCZ
Węgry

Eva LINDSTRÖM
Szwecja

Tony MURPHY
Irlandia

Hannu TAKKULA
Finlandia

Annemie TURTELBOOM
Belgia

Viorel ȘTEFAN
Rumunia

Ivana MALETIĆ
Chorwacja

François-Roger CAZALA
Francja

Joëlle ELVINGER
Luksemburg

Helga BERGER
Austria

Marek OPIOŁA
Polska

Jorg Kristijan PETROVIČ
Słowenia

Publikacje Trybunału

Trybunał sporządza:

- o sprawozdania roczne, w których omawiane są głównie wyniki prac związanych z kontrolami finansowymi i kontrolami zgodności w zakresie budżetu UE i Europejskich Funduszy Rozwoju, lecz także pewne aspekty dotyczące zarządzania budżetem i osiągniętych wyników;
- o sprawozdania specjalne, w których przedstawiane są wyniki kontroli wybranych zagadnień w konkretnych obszarach polityki lub obszarach wydatków bądź w zakresie budżetu lub zarządzania;
- o specjalne sprawozdania roczne dotyczące unijnych agencji, organów zdecentralizowanych i wspólnych przedsięwzięć;
- o opinie na temat nowych lub zmienionych aktów prawnych mających istotny wpływ na zarządzanie finansami, sporządzane albo z własnej inicjatywy Trybunału, albo na wniosek innych instytucji;
- o przeglądy, które zawierają opis lub informacje dotyczące polityk, systemów, instrumentów lub bardziej konkretnych zagadnień.

Trybunał publikuje także wprowadzenia do kontroli zawierające informacje kontekstowe na temat zadania kontrolnego, którego realizacja ma się rozpocząć lub już się rozpoczęła.

Poświadczenie wiarygodności – podejście kontrolne w skrócie

Opinie wyrażane przez Trybunał w poświadczeniu wiarygodności opierają się na obiektywnych dowodach uzyskanych z badań kontrolnych przeprowadzonych zgodnie z międzynarodowymi standardami rewizji finansowej.

Jak stwierdzono w strategii Trybunału na lata 2021–2025, w odniesieniu do WRF na lata 2021–2027 Trybunał będzie nadal rozwijał swoje podejście kontrolne i wykorzystywał dostępne dane i informacje, dzięki czemu będzie w stanie w dalszym ciągu zapewniać wysoki poziom pewności zgodnie ze swoimi uprawnieniami wynikającymi z Traktatu i w pełnej zgodności z międzynarodowymi standardami kontroli w sektorze publicznym.

Wiarygodność rozliczeń

Czy roczne sprawozdanie finansowe UE zawiera kompletne i poprawne informacje?

Dyrekcje generalne Komisji dokonują co roku setek tysięcy zapisów księgowych, pozyskując informacje z wielu różnych źródeł (w tym od państw członkowskich). Trybunał sprawdza, czy procedury rachunkowe funkcjonują prawidłowo oraz czy dane księgowe będące ich produktem są kompletne, poprawnie zarejestrowane i odpowiednio przedstawione w sprawozdaniach finansowych UE. W przypadku kontroli wiarygodności rozliczeń Trybunał stosuje podejście atestacyjne od 1994 r., kiedy to po raz pierwszy wydał opinię na ten temat.

- Trybunał dokonuje oceny systemu księgowego w celu sprawdzenia, czy stanowi on właściwą podstawę do uzyskania rzetelnych danych.
- Przeprowadza również ocenę kluczowych procedur księgowych, aby sprawdzić, czy funkcjonują one prawidłowo.
- Trybunał odpowiada za analityczną kontrolę danych księgowych w celu zbadania, czy są one przedstawione spójnie i wydają się racjonalne.
- Bezpośrednio weryfikuje też próbę zapisów księgowych, by upewnić się, czy transakcje leżące u ich podstaw miały miejsce i są poprawnie zarejestrowane.
- Ponadto przeprowadza kontrolę sprawozdań finansowych, aby upewnić się, czy rzetelnie przedstawiają one sytuację finansową.

Prawidłowość transakcji

Czy transakcje po stronie dochodów i płatności za zrealizowane wydatki leżące u podstaw rozliczeń UE są zgodne z przepisami?

Budżet UE obejmuje miliony płatności na rzecz beneficjentów, zarówno w UE, jak i w innych częściach świata. Dużą część tych wydatków zarządzają państwa członkowskie. Aby uzyskać niezbędne dowody, Trybunał ocenia systemy, za pomocą których zarządza się dochodami i płatnościami za zrealizowane wydatki (tj. płatnościami końcowymi i rozliczeniem zaliczek) oraz je kontroluje, a także bada próbę transakcji.

Jeśli spełnione są warunki przewidziane w międzynarodowych standardach kontroli, Trybunał dokonuje przeglądu i ponownie przeprowadza weryfikacje i kontrole, które zostały już wcześniej przeprowadzone przez podmioty odpowiedzialne za wykonanie budżetu UE. Oznacza to, że w pełni uwzględnia on wszelkie środki naprawcze wdrożone w następstwie tych kontroli.

- Trybunał ocenia systemy w zakresie dochodów i wydatków w celu ustalenia, na ile skutecznie przyczyniają się one do zapewnienia prawidłowości transakcji.
- Trybunał dobiera statystyczne próby transakcji, które stanowią podstawę do przeprowadzenia szczegółowych badań przez kontrolerów. Transakcje objęte próbą są szczegółowo badane, m.in. w ramach kontroli przeprowadzanych w siedzibach końcowych odbiorców środków (którymi mogą być np. rolnicy, instytuty naukowe bądź przedsiębiorstwa wykonujące roboty lub usługi, na które udzielono zamówienia publicznego), co pozwala uzyskać dowody na to, że zdarzenie będące ich podstawą faktycznie zaszło, jest poprawnie zarejestrowane i zgodne z przepisami dotyczącymi dokonywania płatności.
- Trybunał analizuje błędy i klasyfikuje je jako kwantyfikowalne lub niekwantyfikowalne. W transakcjach występuje błąd kwantyfikowalny, jeśli z przepisów wynika, że dana płatność nie powinna być zostać zatwierdzona. Trybunał dokonuje ekstrapolacji błędów kwantyfikowalnych w celu uzyskania szacowanego poziomu błędu dla każdego obszaru, w przypadku którego wydaje ocenę szczegółową. Następnie porównuje oszacowany poziom błędu z progiem istotności wynoszącym 2% i ocenia, czy błędy miały rozległy charakter.
- W swoich opiniach Trybunał bierze pod uwagę zarówno te oceny, jak i inne istotne informacje, zawarte np. w rocznych sprawozdaniach z działalności i sprawozdaniach opracowanych przez audytorów zewnętrznych.
- Trybunał omawia wszystkie swoje ustalenia z organami państw członkowskich i z Komisją w celu potwierdzenia faktów.

Wszystkie publikacje Trybunału są dostępne na stronie internetowej www.eca.europa.eu. Więcej informacji na temat procesu kontroli prowadzącego do wydania poświadczenia wiarygodności można znaleźć w załączniku 1.1 do [sprawozdania rocznego za 2021 r.](#)

PRAWA AUTORSKIE

© Unia Europejska, 2022.

Polityka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania dokumentów została określona w [decyzji Trybunału nr 6/2019](#) w sprawie polityki otwartych danych oraz ponownego wykorzystywania dokumentów.

O ile nie wskazano inaczej (np. nie zamieszczono szczegółowych adnotacji o prawach autorskich), treści Europejskiego Trybunału Obrachunkowego będące własnością UE objęte są licencją [Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe \(CC BY 4.0\)](#). Oznacza to, że co do zasady ponowne wykorzystanie jest dozwolone, pod warunkiem że treści zostaną odpowiednio oznaczone i zostaną wskazane wszelkie dokonane w nich zmiany. W przypadku ponownego wykorzystania treści Trybunału niedozwolone jest zmienianie ich oryginalnego znaczenia albo przesłania. Trybunał nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek konsekwencje ponownego wykorzystywania.

Jeżeli konkretna treść wskazuje na możliwość do zidentyfikowania osobę fizyczną – tak jak w przypadku zdjęć, na których widoczni są pracownicy Trybunału – lub zawiera prace stron trzecich, wymagane jest uzyskanie dodatkowego zezwolenia.

W takim przypadku uzyskane dodatkowe zezwolenie na ponowne wykorzystanie określonej treści unieważnia i zastępuje wspomniane wcześniej zezwolenie ogólne. Powinny być w nim wyraźnie wskazane wszelkie ograniczenia dotyczące wykorzystania treści.

W przypadku następujących zdjęć ponowne wykorzystanie jest dozwolone pod warunkiem wskazania właściciela praw autorskich, źródła i nazwiska fotografa/architekta, jeżeli dane te zostały podane:

s. 4 i 61: © Unia Europejska, 2022; źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

s. 52: © Unia Europejska, 2018; źródło: KE – Serwis audiowizualny.

s. 64: © Unia Europejska, 2017, Europejski Trybunał Obrachunkowy. Architekci: Paul Noël (budynek K1, 1988) i Jim Clemes (budynki K2, 2004, oraz K3, 2013).

W celu wykorzystania lub powielenia treści niebędącej własnością UE konieczne może być wystąpienie o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich:

s. 29, 32, 37, 42, 45, 49, 55 i 59: © [Depositphotos](#).

Oprogramowanie lub dokumenty objęte prawem własności przemysłowej, takie jak patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, znaki graficzne i nazwy, nie są objęte polityką Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania.

Na stronach internetowych instytucji Unii Europejskiej dostępnych w domenie europa.eu zamieszczane są odsyłacze do stron zewnętrznych. Trybunał nie ma kontroli nad ich zawartością i w związku z tym zachęca użytkowników, aby we własnym zakresie zapoznali się z polityką ochrony prywatności i polityką w zakresie praw autorskich obowiązującymi na tych stronach.

Wykorzystywanie znaku graficznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Znak graficzny Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nie może być wykorzystywany bez uprzedniej zgody Trybunału.

Jak skontaktować się z UE

Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów informacyjnych Europe Direct. Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie: https://europa.eu/european-union/contact_pl.

Telefonicznie lub drogą mailową

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania na temat Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696,
- drogą mailową: https://europa.eu/european-union/contact_pl.

Wyszukiwanie informacji o UE

Online

Informacje o Unii Europejskiej są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu Europa: https://europa.eu/european-union/index_pl.

Publikacje UE

Bezpłatne i odpłatne publikacje UE można pobrać lub zamówić na stronie: <https://publications.europa.eu/pl/publications>. Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z serwisem Europe Direct lub z lokalnym centrum informacyjnym (zob. https://europa.eu/european-union/contact_pl).

Prawo UE i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1951 r., są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

Portal Otwartych Danych UE

Unijny portal otwartych danych (<https://data.europa.eu/pl>) umożliwia dostęp do zbiorów danych pochodzących z instytucji i innych organów UE. Dane można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych.

Kilka słów na temat dokumentu „Kontrola UE za 2021 r. w skrócie”

Dokument „Kontrola UE za 2021 r. w skrócie” stanowi przegląd sprawozdań rocznych Trybunału za 2021 r. dotyczących budżetu ogólnego UE i Europejskiego Funduszu Rozwoju. W sprawozdaniach tych Trybunał przedstawia poświadczenie wiarygodności w zakresie wiarygodności rozliczeń oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw. W tym roku po raz pierwszy Trybunał uwzględnił w swoich pracach także Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i sformułował osobną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach tego instrumentu. W „Kontroli UE za 2021 r. w skrócie” przedstawiono ponadto w zarysie najważniejsze ustalenia Trybunału dotyczące dochodów i głównych obszarów wydatków z budżetu UE i z Europejskiego Funduszu Rozwoju, a także ustalenia odnoszące się do zarządzania budżetem i finansami.

Pełny tekst sprawozdań znajduje się na stronie internetowej eca.europa.eu.

Europejski Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym zewnętrznym kontrolerem UE. Ostrzega przed zagrożeniami, poświadcza wiarygodność, zwraca uwagę na uchybienia i dobre praktyki oraz formułuje wskazówki dla decydentów UE na temat tego, jak usprawnić zarządzanie polityką i programami unijnymi. Dzięki prowadzonym pracom zapewnia on obywatelom UE informacje o tym, jak wydawane są ich pieniądze.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej